

Qeqqata Kommunia
www.qeqqata.gl

Pilersaarusiormi periusissat
Eqqarsaatersuutit oqallisissiat

Planstrategi
Visioner til debat

2014 - 2018

Qeqqata Kommunia viser vejen

Hvert fjerde år skal alle grønlandske kommuner udarbejde en planstrategi, det vil sige en status for den seneste strategiperiode, samt en vision for kommunens udvikling for de kommende år.

Formålet med planstrategien er, at vise hvilken retning kommunalbestyrelsen ønsker, at Qeqqata Kommunias byer og bygder skal udvikle sig i. Planstrategien er en politisk vision for kommunens udvikling.

På de kommende sider kan du for hvert emne først læse en status efterfulgt af kommunalbestyrelsens mål, som er fremhævet med fed skrift. Hvert emne indeholder også nogle spørgsmål til debat og statistik om kommunen.

Med planstrategien ønsker Qeqqata Kommunia at informere borgerne og opfordre til offentlig debat om kommunens prioriteringer.

Hvis du har kommentarer, idéer og forslag kan de sendes til:

Qeqqata Kommunia, Mrk. "Planstrategi"
Postboks 1014, 3911 Sisimiut eller til
qeqqata@qeqqata.gl senest den 1. august 2015

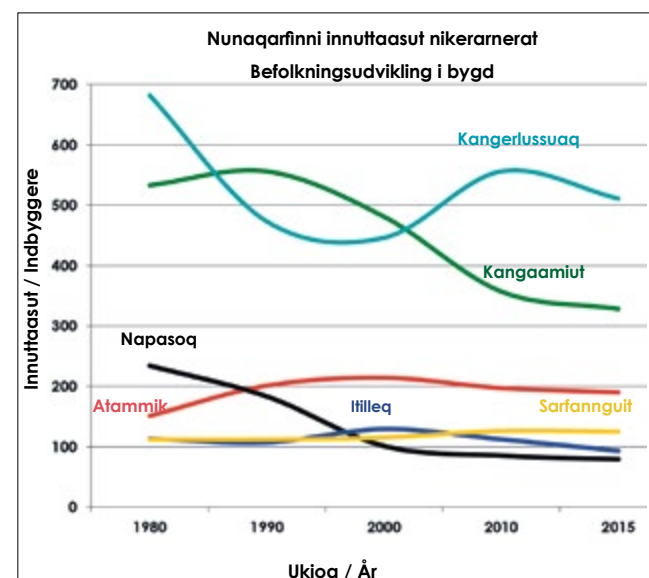
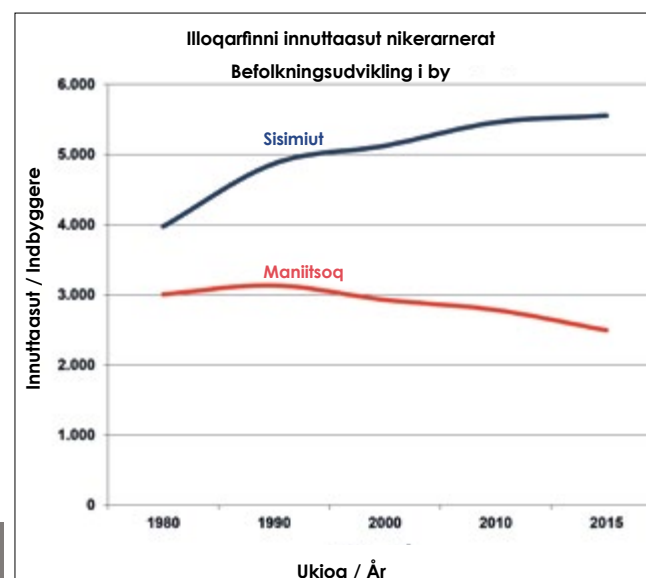
Med venlig hilsen

Hermann Berthelsen
BORGMESTER

Indholdsfortegnelse

Et bæredygtigt arktisk samfund i 2020	side 4 - 5
Bedre børneliv	side 6 - 7
Et helhedsorienteret uddannelsessystem	side 8 - 9
Det gode liv	side 10 - 11
Kultur, sport og fritid – frivillighed og kreativitet	side 12 - 13
Natur, miljø og klima	side 14 - 15
Boliger, byggeri og byrum	side 16 - 17
Til vands, til lands og i luften	side 18 - 19
Vækst, viden og virkelyst	side 20 - 21
Det åbne land	side 22 - 23
Atammik og Napasoaq	side 24 - 25
Itilleq og Sarfannguit	side 26 - 27
Kangaamiut	side 28 - 29
Kangerlussuaq	side 30 - 31
Maniitsoq	side 32 - 33
Sisimiut	side 34 - 35

Qeqqata Kommuniata siunnerfik tikkuuppaa

Kalaallit Nunaani kommunit ukiut sisamakkaarlugit pilersaarusiatiqut periusissamik suliaqartussapput, tassalu iliuussissatut pilersaarusiortiusumi kingullermi killiffissioortussaaluti, kiisalu ukiunut aggersunut kommunip ineriartortinneqarnissaanut takorluukkanik.

Qeqqata Kommuniani illoqarfiit nunaqarfillu suup tungaanut ineriartortinneqarnissaanik kommunalbestyrelsip kissaataa takutinniarlugu pilersaarusiortnermi periusissaq siunertaqarpoq. Pilersaarusiortnermi periusissaq kommunip ineriartortinneqarnissaanut politikikkut sakkussaavoq.

Quppernemi tullinguuttuni naqinnernik silitunuk erseqqissagaasut kommunalbestyrelsip angunia-gaanut killifinnut sammisat atuarsinnaavatit. Sammisat ataasiakkaarlutik aamma oqallissanik kommunilu pillugut kisitsit killiffinik imaqarpoq.

Pilersaarusiortnermi periusissakut Qeqqata Kommuniata kissaatigivaa, kommunip tulleriaarisarnera pillugu innuttaasut paasissutissiiffiqineqarnissaat kaammattussallugillu oqallinnerunissaanik. Oqaaseqaatissaqaruit, isumassarsiaqaruit siunnersuutissaqaruillunniit, uunga nassiunneqas-sapput:

Qeqqata Kommunia, Ilisarnaat. "Planstrategi"
Postboks 1014, 3911 Sisimiut imaluunniit uunga qeqqata@qeqqata.gl kingusinnerpaamik 2015-imi aggstip 1-anni.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Hermann Berthelsen
BORGMESTER

Imarisaata allattorsimaffiat

2020-mi issittumi iniuiaqatigiit atuulluartaasut	qupp.	4/5
Meeqqat inuunerissut	qupp.	6/7
Ilinniartaanermut systemi tamakkiisoq	qupp.	8/9
Inuunerissaarneaq	qupp.	10/11
Kulturi, timersorneq sunngiffillu	qupp.	12/13
Pinngortitaq, avatangiisit siliannarlu	qupp.	14/15
Inigisat, sanaartukkat illoqarfimmilu najugaqarfiit	qupp.	16/17
Imaaniinneq, nunamiinneq silaannarmiinnerlu	qupp.	18/19
Ineriartorneq, iisimasaqarneq piumassuseqarnerlu	qupp.	20/21
Nunaannaq	qupp.	22/23
Atammik Napasorlu	qupp.	24/25
Itilleq Sarfannguillu	qupp.	26/27
Kangaamiut	qupp.	28/29
Kangerlussuaq	qupp.	30/31
Maniitsoq	qupp.	32/33
Sisimiut	qupp.	34/35

Innuttaasut amerlassusii, qimmit amerlassusii ilanngullugit

Befolkningens størrelse med angivelse af antal hunde

Illoqarfik / Nunaqarfik / By / Bygd	Innuttaasut amerlassusii / Befolkningstal	Qimmit / Hunde
Sisimiut	5.555	921
Maniitsoq	2.494	43*
Kangerlussuaq	511	63
Kangaamiut	338	7
Atammik	190	16
Sarfannguit	125	20
Itilleq	93	18
Napasoaq	79	6
Qeqqata Kommunea	9.385	1.094

*Tallene er baseret på antallet af hundetiladelser

Bæredygtigt arktisk samfund i 2020

Qeqqata Kommunia har den overordnede vision, at **vi vil være bæredygtige i 2020**. Kommunalbestyrelsen har for at nå denne meget ambitiøse vision valgt at tage udgangspunkt i fem grundlæggende værdier, der skal kendetegne kommunens arbejde. De fem værdier er **motivation, medansvar, fællesskab, kompetenceudvikling og dialog**. Værdierne har betydning for den kommunale administration og forholdet til kommunens borgere, da Qeqqata Kommunia møder omverdenen med udgangspunkt i de fem værdier.

Bæredygtighed er et meget bredt begreb, men for Qeqqata Kommunia betyder det, at vi ønsker at efterlade et bedre samfund til den kommende generation, end det vi modtog. For Qeqqata Kommunia betyder det, at vi ønsker at skabe varige forbedringer meget bredt. Vi har derfor valgt 3

hovedområder - **uddannelse**, det **social**e og **miljø** - som vi mener, hænger uløseligt sammen, hvis vi vil skabe et bæredygtigt grønlandsk samfund. Samlet har kommunalbestyrelsen prioriteret en lang række udviklingsprojekter indenfor de 3 hovedområder. Der arbejdes intenst hermed, hvor alle skal have fokus på **tværfaglighed, borgerinddragelse og frivillighed**.

Bæredygtige løsninger præger derfor indholdet i Planstrategi 2015. For hvert mål på de kommende sider skal du derfor tage for givet, at der ligger mange overvejelser og diskussioner om, hvorfor det fører til et bæredygtigt samfund i 2020. Der er blevet tænkt i helheder, så f.eks. løsninger på det miljømæssige område også rummer overvejelser om, hvordan løsningen påvirker eller kan påvirke det sociale og det uddannelsesmæssige område.

? Hvilke områder er de vigtigste for kommunen at sætte fokus på for at blive bæredygtige?
Hvordan kan du bidrage til et bæredygtigt samfund?

Vi vil arbejde for at få borgerne mere inddraget i kommunens arbejde.

Vi vil arbejde for at borgerene i højere grad tager ansvar for eget liv og det samfund der omgiver dem.

Mål

Vi vil være bæredygtige i 2020.

Vi vil være kendetegnet for værdierne: motivation, medansvar, fællesskab, kompetenceudvikling og dialog.

Vi vil arbejde for at skabe bæredygtighed indenfor uddannelse, det sociale område og miljø.

Vi ønsker at sætte fokus på tværfaglighed, borgerinddragelse og frivillighed.

2020-mi issittumi inuiaqatigiit atuilluartsut

Qeqqata Kommuniata tamakkiisumik takorluugarivaa, **2020-mi atuilluartsut**. Takorluugaa taanna anguniarlugu kommunalbestyrelsi pingaartitat tallimat tunngavissatut toqqarsimavai. Pingaartitat tallimaasut tassaapput **kajumissuseq, akisussaaqataaneq, ataatsimoorneq, piginnaasatigut ineriartortitseqatigiineq aamma oqaloqatigiinneq**. Pingaartitat kommunip ingerlatsineranut kommunillu innuttaasunut attuumassuteqarneranut pingaaruteqarput, pingaartitat tallimaasut atorlugit Qeqqata Kommuniata nunarsuarmioqatigiit naapittarmagit.

Atuilluartsut isumaavoq siammasisooq, kisianni Qeqqat Kommunianut isumaqarpoq, figusinitinnut sanilliullugu kingulissatsinnut aggersumut inuiaqatigiinnik pitsaasunik qimatsinissarput kissaatigigipput. Tamanna Qeqqata Kommunianut isumaqarpoq, siammasisunik pitsannguutit ataavartussanik pilersitserusuttugut. Taamaattumik immikkoortunik pingaarnernik pingasunik toqqaanikuuvugut tassasunik - **ilinniartitaaneq, isumaginnineq** aamma

avatangiisit - kalaallinik inuiaqatigiinnik atuilluartsut pilersitsissaguttat isumaqarluta imminnut atasorujussusut. Immikkoortuni pingasusut iluini ineriartortitsilluni suliniutinik amerlasuunik kommunalbestyrelsi tulleriaarinikuvoq. Taamaalilluni tamaviaarutigineqarpoq, kikkut tamarmik **akimortumik, innuttaasut akuutinneqarnerannik namminerlu kajumissuseqarneramut** ukkatarineqassasut.

Taamaattumik 2015-imi Pilersaarusiornermut perisissaq atuilluartsutissamik aqqiissutissanik imalerujussuvoq. Taamaattumik quppernerni tullerni anguniakkani tamani, 2020-mi inuiaqatigiit atuilluartsutissaanut sooq eqqarsaaterepassuit eqqartuinerpassuillu kinguneqassanersut eqqarsaatigissavatit. Ataatsimut isiginnilluni eqqarsartoqarnikuvoq, taamaattumik assersuutigalugu avatangiisinut tunngasuni eqqarsaatersuutaanikuvoq, isumagininnikkut aammalu ilinniartitaanikkut aqqiissutissat qanoq sunniuteqassanersut sunniuteqarnersulluunniit.

? Atuilluartsutissagaanni ukkatarissat kommunimut suut pingaarnrupput?
Inuiaqatigiinnut atuilluartsutit tunniussaarsinnaavit?

Anguniakkat

2020-mi atuilluartsutissat

Pingaartitanut: kajumissuseq, akisussaaqataaneq, ataatsimoorneq, piginnaasatigut ineriartortitseqatigiineq aamma oqaloqatigiinnermut ilisarnaataarusuppugut.

Ilinniartitaanerup, isumaginninik immikkoortumi avatangiisinilu atuilluartsutissamik pilersitsinissamut sulerusuppugut.

Akimortumik, innuttaasut peqataatinneqarnerannik namminerlu kajumissuseqarnerannik ukkatarinnikkusuppugut.

Kommunip sulinerani innuttaasut akuunerinissat sulissutigerusupparput.

Innuttaasut inuunermikkut anner-tunerusumik avatangiiserisaminnullu akisussaaffeqarnerulernissat sulissutigerusupparput.

PHOTO MADIS PHIL

Bedre børneliv

En god og tryk barndom er forudsætningen for en god skolegang og for et godt voksenliv. Derfor skal kommunen skabe de bedst mulige rammer for et bedre børneliv for kommunens børn og unge. Dette betyder en bred indsats, der starter før barnet bliver født og som følger barnet op gennem barndommen. En indsats der forudsætter tæt samarbejde med ansvarsbeviste forældre.

Qeqqata Kommunia har indført lave takster på daginstitutionsområdet og bygget nye og tidssvarende daginstitutioner i Maniitsoq og Sisimiut samt fået uddannet flere pædagoger via filskud til den decentrale pædagoguddannelse.

Samarbejdet omkring børn og unge er styrket ved at indføre klare rammer for netværksmøder, der er et tværfagligt samarbejde mellem kommunen, forældrene, dag institutionen, skolen, sundhedsvæsenet, politi m.fl..

Hvordan kan ressourcestærke familier hjælpe ressourcetsvage familier?

Hvordan sikres en sammenhængende indsats for det enkelte barn op gennem barndommen?

Mål

Vi vil tilbyde pladsgaranti i daginstitutionerne.

Vi vil sikre flere aktiviteter for børn og unge.

Vi vil skabe bedre brobygning mellem førskoleområdet og folkeskolen.

Vi vil støtte børnefamilierne, så familiernes ressourcer bruges bedst muligt for at opnå en god opvækst for barnet.

Vi vil gøre op med misbrug af børn blandt andet ved tidlig indsats og beskytte ved indhentelse af børneattest for dem, der skal arbejde med børn og unge.

Vi vil i fælleskab med familien og andre vigtige personer i familiens private netværk, gøre barnets eller den unges situation bedre.

Vi vil udvikle netværksmødet både i byer og bygder.

PHOTO JOHANNES UJO MULLER

Normering af børn i førskolealderen i kommunale pasningstilbud

By / bygd	Vuggestue	Børnehave	Dagpleje	Dagpleje center	Integrerede institutioner	Fritidshjem	I alt
Sisimiut	48	60	-	-	334	131	573
Maniitsoq	-	-	-	-	186	40	226
Kangerlussuaq	-	-	-	-	44	-	44
Kangaamiut	-	-	-	28	-	-	28
Atammik	-	-	-	16	-	-	16
Sarfannguut	-	-	-	12	-	-	12
Itilleq	-	-	-	8	-	-	8
Napasog	-	-	4	-	-	-	4
Qeqqata Kommunia	48	60	4	64	564	171	911

Meeqqat inuunerissut

Pitsaasumik toqqassisimasumillu meeraagaanni atuarneq nakkutigineqarnerullunilu inersimasunngornermi atugassarititaasut pitsaaneruserput. Taamaattumik kommunimi meeqqat inuusuttullu pitsaasumik meeraanissaannut kommuni pitsaanerpaamik atugassaqqartisiniassaaq. Tamanna siammasissumik suliniuteqarluni meeqqap naartuuneraniit peroriartornerani malinnaavigalugu anguniarneqassaaq.

Qeqqata Kommuniata meeqqerivinni akigitat ap-parnikuuai, Maniitsumi Sisimiunilu ullutsinnut naleqqut-tunik nutaanik meeqqeriviliortitsinikuvoq, soorluttaaq najugaq qimannagu perorsaasunngorniarfimmu tapiinermigut perorsaasut amerlisinnikuugai.

Kommunip, angajoqqaat, meeqqeriviup, atuarfup, peqqinnissaqqarfup, politeqqarfup il.il. akornanni akimortumik suleqatigiinnermi ersarissunik sinaakkutissiinnermigut, meeqqanut inuusuttunullu tunngatillugu suleqatigiinneq nukittorsarneqarnikuvoq.

Ilaqtariit nukissaqqarluartut ilaqtariinnik nukissaqqarpiangitsunik qanoq ikiuisinnaappat?

Meeqqap ineriartornerani ataqatigiissumik suliniuteqarnissaq qanoq qulakkeerneqarsinnaava?

Anguniakkat

Meeqqerivinni inissaqqartitsinissaq neqeroorutigerusupparput.

Meeqqanut inuusuttunullu sammisassat amerlanerusut qulakkeerusuppagut.

Meeqqanut sulii atualingitsunut paaqqinnittarfiit atuarfuiullu akornanni pitsaasumik suleqatigiinnissamik pilersitserusuppagut.

Meeqqap pitsaasumik peroriartornissaanut ilaqtariit nukissaqassusaat sapinngisamik atorluarneqarnissaat angorusullugu, ilaqtariit meerartallit tapersersorusuppagut.

Ilaatigut siusissumik iliuseqqartarnikkut meeqqanik atornerluisarneq aammalu meeqqanik inuusuttunullu sullissisussanut meeqqanik pinerliisimanginnermut uppersaatiniq piniartarnikkut pinaveersaartikkusupparput.

Ilaqutaasut, ilaqtariinnermilu pingaarutilimmik inissisimasut peqatigalugit, meeqqap inuusuttunniit inissisimamera pitsaanerulersikkusupparput.

Illoqarfinni nunaqarfinnilu akimortumik suleqatiinneq ineriartortikkusupparput.

Meeqqat sulii atualingitsut eqqarsaatigalugit ulluunerani paaqqinnittarfinni amerlassusaat

Illoqarfik Nunaqarfik	Meeraaqqerigik	Meeqqerivik	Angerlarsimaffimmi paaqqinniffik	Meeqqanik ataatsimoorluni paaqqinnittarfik	Akuleriisitsilluni meeqqerivik	Sunngiffimmi ornittagaq	Katillugit
Sisimiut	48	60	-	-	334	131	465
Maniitsoq	-	-	-	-	186	40	226
Kangerlussuaq	-	-	-	-	44	-	44
Kangaamiut	-	-	-	28	-	-	28
Atammik	-	-	-	16	-	-	16
Sarfannguut	-	-	-	12	-	-	12
Itilleq	-	-	-	8	-	-	8
Napasog	-	-	4	-	4	-	4
Qeqqata Kommunia	157	210	4	564	564	171	911

Et helhedsorienteret uddannelsessystem

Uddannelse er en af grundstenene for at udvikle et bæredygtigt samfund.

Qeqqata Kommunia ønsker at skabe en større sammenhæng mellem de forskellige dele af uddannelsessystemet, der skal sikre, at flere unge får en videregående uddannelse, så det grønlandske samfund i fremtiden kan rekruttere mere lokal arbejdskraft. Dette ønskes opnået gennem en styrkelse af og bedre koordinering mellem daginstitutionsoverområdet, folkeskolen, minikollegiet, fritidsområdet, Piareersarfitt og videre- og efteruddannelsesinstitutioner, samt gennem brobygning mellem de forskellige uddannelsesstrin.

PHOTO AQOALU AUGUSTUSSEN

Qeqqata Kommunia har siden sidste planstrategi valgt at satse på et IT-løft af folkeskolen og har udleveret iPads til alle skoleelever, lærere og daginstitutioner, samt givet internetadgang til eleverne på skolen og derhjemme. For at ned-sætte restgruppen har man desuden ansat 3 skolekonsulenter på byskolerne. Man har påbegyndt renovering af nedslidte skoler og har opgraderet Minngortuunnguup Atuarfia og tilpasset skolen efter principperne i skolereformen Atuarfitsialak (**Den gode skole**).

? Hvordan skabes sammenhæng mellem uddannelsesstrin?
Hvordan får vi flere elever i gang med en videreuddannelse?

Mål

Vi vil etablere en inkluderende og sammenhængende folkeskole ved blandt andet at indføre lektiecafer og undervisningsassistenter på skolerne.

Vi vil forbedre forældresamarbejdet, da dette er centralt for et velfungerende uddannelsessystem.

Vi vil forbedre den fysiske kvalitet af folkeskolerne.

Vi vil arbejde for, at alle elever få mere lige adgang til uddannelse ved brug af IT og indførelse af fjernundervisning i bygder.

Vi vil sikre at bygdelever får bedre muligheder på minikollegiet og for videreuddannelse.

Vi vil skabe bedre overgang mellem folkeskole og videreuddannelse og sikre at flere unge gennemfører en videregående uddannelse.

Vi vil samarbejde med erhvervslivet om bedre praktikmuligheder og større viden om arbejdsmarkedet hos eleverne.

Qeqqata Kommuniani ukioq atuarfiusoq 2014/2015-imi ilinniarfeqarfanni atuartut amerlassusii

Elevtal for uddannelsesinstitutioner i Qeqqata Kommunia skoleåret 2014/2015

Ilinniagaqarfik Institution	Illoqarfik-Nunaqarfik By-bygd	Atuartut Elever
Piareersarfik	Sisimiut	85
Piareersarfik	Maniitsoq	52
Piareersarfik	Kangaamiut	8
Knud Rasmussens Højskole	Sisimiut	44*
Arnat Ilinniarfiat Kvindehøjskolen	Sisimiut	15
KTI - Sanasutut ilin. Tømreruddannelsen	Sisimiut	148
KTI - Qalipaasutut ilin. Maleruddannelsen	Sisimiut	39
KTI - Ruujorilerisutut ilin. VVS - Montør uddannelsen	Sisimiut	23
KTI - GUX	Sisimiut	312
KTI - Gym.suppl.kursus	Sisimiut	25
KTI - Issittumi Ingeniøri Arktisk Ingeniør	Sisimiut	46
Efterskole	Maniitsoq	71

*agguaqatsigiillugu atuartut / gennemsnitligt elevtal

Ilinniarfitaanermut systemi tamakkiisoq

PHOTO JOHANNES UJO MÜLLER

Inuiaqatigiinnik atuilluartunik ineriartortitsissagaanni ilinniarneq tunngaviit ilagaat. Kalaallit Nunaanni siunissami najugaqavissunik amerlanerusunik sulisoqarsinnaanissaq angujumallugu, inuusuttut amerlanerusut ilinniagaqarnissaannut qulakkeerinnittussamik, ilinniarfitaanernik annerusumik ataqatigiissitilertuqarnissamik Qeqqata Kommunia kissaateqarpoq. Tamanna meeqqeriviit, meeqqat atuarfiisa, atuartunut inissiap, sunngiffimmi sammisassanut tunngasut, Piareersarfitt, ilinniarfiit nukittorsarneqarnerisut ataqatigiissaarluarneqarnerunerisigullu kiisalu ilinniarfiillu assigiinngitsut akornanni suleqatigiinnerulersitsinikkut tamanna anguniarneqarpoq.

Qeqqata Kommunia pilersarusiornermi periusissaliornermigut meeqqat atuarfiini qarasaasiaqarneq kivinni-

Qeqqata Kommuniani meeqqat atuarfiini ukioq atuarfiusoq 2014/2015-imi atuartut amerlassusii

Elevtal i folkeskolen i Qeqqata Komminia skoleåret 2014/2015

Atuarfik Skole	Illoqarfik/Nunaqarfik By/bygd	Atuartut amerl. Antal elever
Nalunnguuarfiup Atuarfia	Sisimiut	389
Minngortuunnguup Atuarfia	Sisimiut	407
Sarfannguup Atuarfia	Sarfannqut	26
Itillip Atuarfia	Itilleq	6
Qinnguata Atuarfia	Kangerlussuaq	87
Atuarfik Qilalugaq	Sisimiut	10
Kilaaseqqap Atuarfik	Maniitsoq	354
Atammimmi Atuarfik	Atammik	20
Napasumi Atuarfik	Napasuq	5
Kangaamiuni Atuarfik	Kangaamiut	54
Friskolen	Sisimiut	28
Meeqqat atuarfiini atuartut katillugit Elevtal for folkeskolen i alt		1386

arlugu anguniagaqarpoq, taavalu atuartunut, ilinniarfittisunut meeqqerivinnullu iPads-inik agguaanikuulluni, soorluttaaq atuartut atuarfimmi angerlarsimaffimminnillu internetsersinnaanissaannut periarfissinnikuugai. Inuusuttuaqqat meeqqat atuarfiini atuareernerminni ilinniarfintut ingerlariaqqinngitsortartut ikilisarniarlugit, illoqarfinni pingasuni atuarfinni siunnersortinik aamma atorfinitsisoqarnikuuvoq. Atuarfiit nutaanngilisut nutarterlugit aallartinneqarput, Minngortuunnguup Atuarfiilu Atuarfitsialammi tunngavinnut naleqqussarlugulu nutaanngorsarneqarnikuulluni.

? Ilinniarfiit qanoq ataqatigiissinneqalersinneqarsinnaappat?
Qanoq iliorluta atuartut amerlanerusut ilinniakkamik aallartissinnaavagut?

Anguniakkat

Ilaatigut atuarfinni ilinniakkersarfinnik atuartitsinermilu ikiortinik pilersitsinitsigut peqataasumik ataqatigiissumillu meeqqat atuarfianik pilersitserusuppgut.

Angajoqqaanik suleqateqarneq ingerlaluartumik ilinniarfitaanermut systemimut qitiummat, angajoqqaanik suleqateqarneq pitsanngorsaaavigerusupparput.

Meeqqat atuarfiini atugassarititigut pitsanngorsarusuppagut.

Qarasaasiaq atorlugu, avataaniillu nunaqarfintut ilinniarfittisinnikkut atuartut tamarmik assigiimmik atuartitaanissaat suliniutigerusupparput.

Nunaqarfinni atuartut atuartut inaanni ilinniaqqinnisaannullu periarfissagissaarnerunissaat qulakkeerusupparput.

Meeqqat atuarfianit ilinniarfintut ingerlariaqqinneq pitsaanerulersikkusupparput, inuusuttullu amerlanerusut ilinniaqqinnissaat qulakkeerusullutigu.

Det gode liv

Det gode liv skal starte tidligt og vare så længe som muligt. Kommunen tager medansvar for at skabe rammerne for at borgerne kan leve godt og sundt. I det daglige arbejde handler det om dialog med borgeren og løsningsorienteret samarbejde. Gode sundhedsvaner skal læres tidligt i livet, derfor arbejder Qeqqata Kommunia på sundhedsfremme og hjælp til selvhjælp.

Vi har fokus på mennesker med særlige behov og arbejder aktivt på at borgerne hjælpes til at spise rigtigt, holder op med at ryge, indtager alkohol på en hensigtsmæssig måde og får nok motion. Handicappede og psykisk syge skal have hjælp til som andre borgere at kunne leve en aktiv tilværelse med arbejde og fritidsliv.

Alle borgere har ret til et godt og sundt liv. Nogle familier klarer sig selv udmærket, andre har brug for hjælp af den ene eller anden art. Igennem et samarbejde mellem blandt andre forebyggelseskonsulenter, sundhedsvæsen, skoler og politi styrkes muligheden for at gribe ind, når nogen har brug for særlig hjælp og opmærksomhed.

Hvordan kan kommunen målrette de unges opmærksomhed omkring abort, rygning og fedme?

Hvilke tiltag kan der gøres, så børn, unge og ældre kan lære af hinanden, og få gode oplevelser sammen?

Kommunens ældre borgere tilbydes omsorg, hjælp og støtte i det omfang, der passer den enkelte og som højner selvstændighed og livskvalitet. Derfor er der mulighed for forskellige former for pleje – både i eget hjem, i ældrebolig og på plejehjem. Det daglige samvær med andre er vigtigt, og prioriteres gennem forskellige ældreaktiviteter.

Mål

Vi vil medvirke til sundhedsfremmende aktiviteter i samarbejde med sundhedsnet, foreninger og privatpersoner.

Vi vil øge forebyggelsesindsatsen over for børn og unge, med fokus på blandt andet nedbringelse af aborter, og misbrug af stoffer og alkohol.

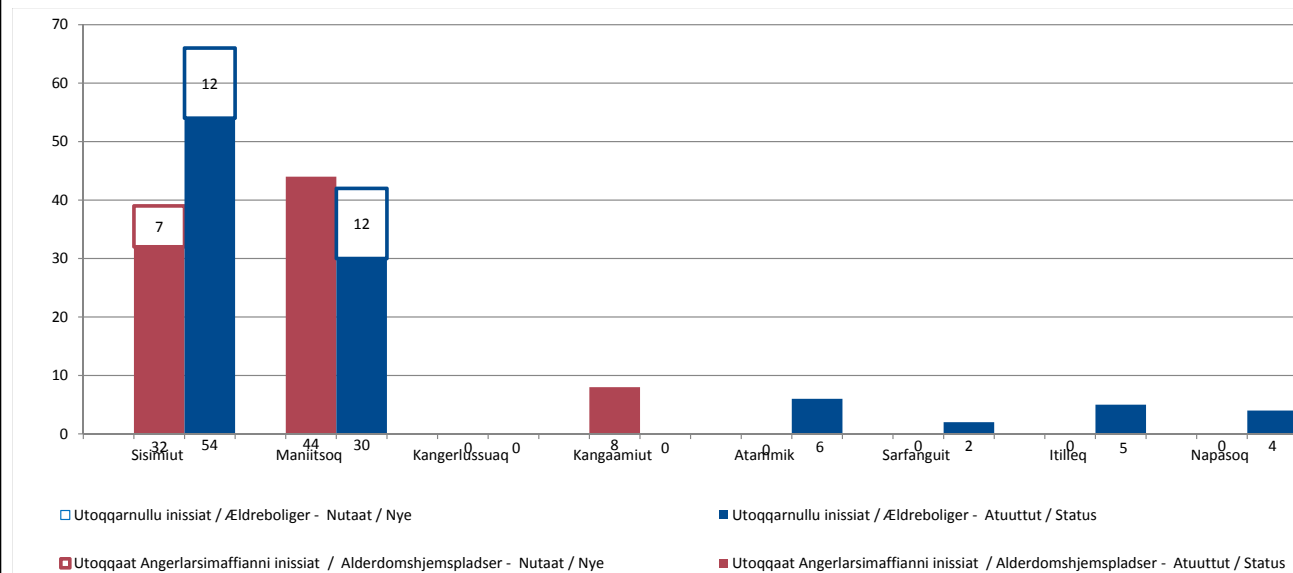
Vi vil bidrage til, at der skabes gode rammer for netværk, der medvirker til at forbedre ældres livskvalitet – for eksempel gennem oprettelsen af ældreråd.

Vi vil arbejde for hjælp til selvhjælp omkring ældres fysiske velvære, for eksempel gennem oprettelse af minikurser om bevægelse og motion.

Vi vil arbejde for, at handicappede og deres familier oplever respekt og skabe de bedste rammer for deres aktive deltagelse i samfundslivet.

Vi vil udvikle et rummeligt arbejdsmarked med plads til handicappede, aktivering og revalidender.

Utoqqaat Angerlarsimaffianni inissiat utoqqarnullu inissiat katillugit
Alderdomshjemspladser og ældreboliger - i alt

Inuunerissaarneq

Inuunerissaarneq piaartumik aallartissaaq, sapinngisamillu siviisumik atugaasariaqarluni. Innuttaasut ajungitsumik peqqissumillu inuuneqarnissaannut pitsaasumik atugassaqaartitaanissaannut kommuni akisussaaqataarusuppoq. Ulluinnarni sulineri innuttaasunik oqaloqateqarnikkut, iluarsissutissatigullu suleqateqarnikkut tamanna anguniarneqassaaq. Peqqissumik inuuneq sapinngisamik siusissumik ilinniartugulu aallartinneqartariaqarpoq, taamaattumillu peqqissuunissamik imminullu ikiorsinnaassutsimik suliniutit Qeqqata Kommuniata ingerlatarivai.

Inuit immikkut pisariaqaartitsisut ukkatarivagut, innuttaasullu peqqinnartunik nerisaqarnissaannut, pujortartarunnaarnissaannut, naleqquttumik imigassartarunnaannut, naammattumillu timersortarunnaannut ikiorserneqarnissaat pimoorullugu suliniutitigullu. Innarluutillit tarnimikkullu nappaatillit innuttaasut allat assigalugit sulisinnaanermikkut sunngiffimmillu sammisasaqarnikkut ikiorserneqartassapput.

Innuttaasut kikkugaluilluunniit tamarmik pitsaasumik peqqinnartumillu inuuneqarnissaminnut pisinnaatitaapput. Ilaqutariit ilaat namminneq tamanna isumagilluarsinnaavaat, allalli arlaatigut sukkulluunniit ikiorserneqarnissaminnik pisariaqaartitsillutik. Ilaqutariit immikkut

Inuusuttuaqqat naatuersittarnermut, pujortartarnermut pualavallaarnermullu tunngasutigit eqeersimaarnerulernissat anguniarlugu kommuni qanoq iliuuseqarsinnaava?

Meeqqat, inuusuttuaqqat utoqqaallu peqatigiinnerulernissaat pitsaasunillu misigisaqaqatigiinnerunissaat anguniarlugit qanoq iliuuseqartoqarsinnaava?

ikiorneqarnissaminnik sammineqarnissaminnilluunniit pisariaqaartitsippata, ilaatigut soorlu pinaveersaartitsisunik, peqqinnissaqaarfimmik, atuarfennik politiinillu suleqateqarnikkut ikiuussinnaanerit periarfissaqalartarput.

Kommunimi utoqqaat ataasiakkaanut naleqqussakanik paaqqutarineqarnissamik ikiorserneqarnissamillu ikiorserneqartarnissaannik neqeroorfigineqartarput. Taamaattumik nammineq angerlarsimaffiini, utoqqarnut inissiani Utoqqaallu angerlarsimaffiini assigiinngitsutigut ikiorserneqarsinnaanerit periarfissaqapput. Ulluinnarni inooqataaneq akulerusimanissarlugu pingaaruteqarpoq, tamannalu utoqqarnut assigiinngitsutigut sammisaqaartitsinertigut pingartinneqarluni.

Anguniakkat

Peqqinnerunissaq anguniarlugu peqqinnissaqarfik, peqatigiiffiit inuunnaallumi peqatigalugit iliuusissatigut peqataarusuppugut.

Naartuersittarnerit, ikiornerneqarnissamik imigassamillu atornerluinerit annikillisarneqarnissaat pingaar-tillugit, meeqqanut inuusuttunullu pinaveersaartitsinermik suliniutit annertusarusuppavut.

Utoqqaat inuunermi atugarisaasigut iluaqutaasinnasunik attaveqaqatigiinnermi atugarisaarnissamat tapertaarusuppugut – soorlu utoqqaat siunnersuioqatigiivini pilersitsinikkut.

Utoqqaat atukkamikkut imminnut ikiorsinnaanissaannut ikiuukkusuppugut, soorlu timimik atuinikkut pikkorissaanissamik pilersitsinikkut.

Innarluutillit ilaqaatasullu ataqqineqarnermik misigisimanissaat anguniarparput, inuiaqatigiinnillu peqataanerisigut atugassarititaasut pitsaanerpaat pilersillugit.

Innarluutillit piginnaanngorsartullu inissaqartillugit suliffeqarneq ineriartortikkusuppavut.

Kultur, sport og fritid – frivillighed og kreativitet

På kultur- og fritidsområdet går kommunens engagement hånd i hånd med det frivillige engagement. Qeqqata Kommunia ser en styrke i det rige foreningsliv, der blomstrer i kommunen. Det frivillige arbejde, der udføres i foreningerne, spiller en vigtig rolle for lokalsamfundet og er med til at sikre et samfund, hvor borgerne tager ansvar for hinanden. Kommunen har de seneste 4 år arbejdet for at skabe flere fritidsaktiviteter for borgerne både uden- og indendørs og har støttet flere frivillige tiltag. I Sisimiut har kommunen opført et udendørs træningscenter. Desuden har kommunen støttet følgen de frivillige tiltag: en sti rundt om Spejdersøen, en BMX-cykelbane og skaterbowl. I Maniitsoq er der kommet en kunstgræsbane samt en hvaludkigspost. Begge tiltag er skabt på baggrund af frivilligt initiativ fra borgerne.

Kommunen har oprettet en bæredygtighedspulje, hvor frivillige kræfter kan søge og modtage tilskud til bæredygtige tiltag. Der uddeles midler hvert halve år fra puljen. Der er oprettet museum i Kangaamiut, og Kangerlussuaq Museum er overgået til kommunalt regi. I Sisimiut og Maniitsoq er nye ungdomshuse klar i løbet af 2015.

Hvordan skaber vi incitament til, at flere borgere deltager i frivilligt arbejde?

Hvordan kan foreningerne bedre samarbejde og lære af hinanden?

Hvordan kan vi skabe grobund for kreativitet og skabelyst?

Mål

Vi vil skabe gode rammer for de frivillige foreninger.

Vi vil arbejde for at tilbyde attraktive fritidstilbud for børn og voksne i både byer og bygder.

Vi vil støtte tiltag, der har fokus på aktiv og sund livsstil.

Vi vil understøtte borgernes muligheder for at udtrykke sig kreativt og kunstnerisk.

Vi vil give adgang til kulturoplevelser for børn, unge, voksne og ældre.

Vi vil arbejde for kulturel mangfoldighed ved aktivt at støtte forenings- og kulturliv.

Vi vil arbejde for at bygge svømmehaller i vore to byer, og minihaller i byderne.

Kulturi, timersorneq sunngiffimmi sammisassat Kultur, sport og fritidsfaciliteter

	Sunngiffimmi ornittakkat Fritidshjem/centre	Timersortarfik/timersortarfeeraq Sportshal/Minihal	Arsaatarfik Fodbolbane/grusbane	Oqaluffik Kirke	Katersugaasivik Museum	Eqqumitsuliortut sannaviat Kunstnerværksted	Naluttarfik svømme-/fritidsbad	Kulturikkut ilorsuaq/ataatsimittarfik Kulturhus/kongressal	Katersortarfik Forsamlingshus	Sullissivik Servicehus
Sisimiut	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
Maniitsoq	X	X	X	X	X	X			X	
Kangerlussuaq	X	X	X	X	X		X	X		
Kangaamiut		X	X	X	X	X			X	X
Atammik		X	X	X						X
Sarfannuit			X	X					X	X
Itilleq			X	X					X	X
Napasq			X	X					X	X

Kulturi, timersorneq sunngiffeqarnerlu

– nammineq kajumissuseqarneruq sammisassaqaarnerlu

Kulturimi sunngiffimmi immikkoortumi kommunip kajumissutsiminnik suliallit suleqatigilluinnarpai Peqatigiiffilerinermi illoqarfimmi uummaarissumik nukittorsaanermik Qeqqata Kommunia isiginnip-poq. Peqatigiiffinni nammineq kajumissusermik suliaqaarneq illoqarfigisami inuiaqatigiinnut pingaarullit inissimavoq, innuttaasut immikkut akisussaaffimmik tunisarmata.

Ukiuni kingullerni sisamani kommuni silami illullu iluani innuttaasunut sammisassanik amerlanerusunik pilersitsiniarnikuuvoq namminerisamillu suliniutinut arlalinnut tapersersuinikuulluni. Kommuni Sisimiuni silami sungiusartarfissamik pilersitsinikuuvoq. Taakku saniatigut kommuni nammineq suliniutinut tullinguuttunut tapersinikuuvoq; Nalunnguarfik kaqjallallugu pisuttuarterfik, BMX-erluni cykkilertarfik skaterbowlertu. Maniitsumi ivigaaraasanik arsaatarfeqalernikuuvoq arfernullu nasittarfeqalernikuulluni. Suliniutit marluusut innuttaasunit suliniuteqar-toqarneratigut pilersitaapput.

Atuilluartuunikut suliniutinut nammineq kajumissutsiminnik suliniutillit tapiiffigineqarnissamik qinnuteqarfigisinnaasaannik Kommuni atuilluartuunermut aningaasaateqarfilornikuuvoq. Aningaasaateqarfimmiit ukiup affakkaarlugu aningaasanik tunniussisoqartarpoq. Kangaamiuni katersugaasiviliortoqarnikuuvoq, Kangerlussuarmilu katersugaasivik kommunip ataaniilernikukuvoq. Sisimiuni Maniitsumilu 2015-imi inuussuttut ornittagassaat nutaqaq piareerneqassapput.

PHOTO JOHANNES UJO WÜLLER

Innuttaasut amerlanerusut peqatigiiffinnut nammineq kajumissutsiminnik ingerlasunut kajumilersinnissaannut qanoq pilersitsissaagut?

Peqatigiiffiit qanoq suleqatigiinnerusinnaappat imminnullu ilinniaqatigiissinnaappat?

Nutaalorsinnaanermut piumassusermullu qanoq toqqavissanik qanoq pilersitsinnaavugut?

Anguniakkat

Peqatigiiffinnut kajumissusermik atorlugu ingerlasunut atugassarititaasunik pitsaasunik pilersitserusuppugut.

Illoqarfimmi nunaqarfimmi meeqqanut inuusuttunullu orniginartunik sunngiffimmi sammisassanik neqerooruteqar-nissarput sulissutigerusupparput.

Inooriaatsimik ingerlalluartumik peqqinnartumillu ukkatarinnittumik suliainiutinut tapersersuerusuppugut.

Innuttaasut nutaaliortumik eqqumiitsuliortorpalaartumillu oqariatuuteqarsinnaanerintu periarfissanut illersuerusuppugut.

Meeqqat, inuusuttut, inersimasut utoqqaallu kulturikkut misigisaqartarnissaat periarfissaqartikkusupparput.

Kulturikkut tamatigoortuunissaq soqutigisarivarpud, tamannalu peqatigiiffinnik kulturikkullu iliuusissatigut tapiiffiginnittarnikkut ingerlallutigu.

Illoqarfitsinni marluusuni naluttarfiliorniarpuq, nunaqarfitsinnilu timersortarfeqqanik sanatitserusulluta.

Natur, miljø og klima

Ethvert samfund har behov for, at omgivelserne fremstår rene.

I Qeqqata Kommunia er der gode forudsætninger for et godt nærmiljø. Byerne og bygderne – bortset fra Kangerlussuaq – har affaldsforbrændingsanlæg. Sisimiut, Maniitsoq og Kangerlussuaq har et forholdsvis veludbygget kloaknet. Qeqqata Kommunia har ryddet op i jernskrotlagrene og indført strammere administration med efterladte biler, både og lignende. Der er indført mere kostægte priser på affaldshåndtering. Natrenovation og spildevandsudledning udgør stadig problemer i nærmiljøet. Store vandkraftpotentialer og andre bæredygtige energipotentialer kan gøre os delvist uafhængige af importerede brændstoffer.

I samarbejde med Center for Arktisk Teknologi (ARTEK) er der med udgangspunkt i arktisk ingeniøruddannelsen og innovationscentret igangsat en række forskellige udviklingstiltag indenfor bæredygtige teknologi og miljøforbedringer

Tager du dit affald med hjem fra en tur i naturen, fx efter rensdyrjagt eller ørredfangst?

Hvordan kan du bidrage til at vi får et renere miljø?

Mål

Vi vil i samarbejde med borgerne sikre, at affaldsmængderne i byer og bygder mindskes, gennem sortering og ved at genbruge affald.

Vi vil forbedre spildevandshåndteringen med fokus på kloakering, reduktion af spildevandsudløb og spildevandsrensning.

Vi vil undgå udledning af gråt spildevand til terræn og skabe grundlag for udfasning af tank- og natreno løsninger i byerne og på sigt i bygderne.

Vi vil benytte bæredygtige teknologier til energiproduktion og især udnytte vandkraft, solenergi, vindenergi og tidevandsenergi.

Vi vil begrænse CO₂ udledning ved at indføre el-køretøjer og anvende el-spærepærer i gadebelysningen og på kommunale arbejdspladser.

Vi vil være forberedte på konsekvenserne af klimaforandringer.

Pinngortitaaq, avatangiisit silaannarlu

Inuiaqatigiit sumiikkaluilluunniit saligaatsumik avatangiiseqarnissartik pisariaqartippaat. Qeqqata Kommuniani avatangiisitta saligaatsuutinnissaanut periarfissarissaarpugut. Illoqarfiit nunaqarfilla – Kangerlussuaq pinnagu – ikuallaaveqarput. Sisimiut, Maniitsoq aammalu Kangerlussuaq kuuffissuaqarikkut atugassarissaarfiupput. Savimminikusivinni Qeqqata Kommunia saliinikuvoq, biilikunillu, umiat siakunik assigisaannilluunniit qimkaannakkanik nakutilliineq sukateriffiginikuullugu. Eqqagassalerinermi akigititanik pivusorsiornerusunik atulersitsisoqarnikuvoq. Anartarfilerisarneq imikumillu kuutsisineq suli avatangiisinut qanittunut ajornartorsioftsivoq. Engup nukissiorfisa angisuut nukissiuataasinnaasullu allat atuilluuartuusutigit, ikummatissanik tikisitanik pinngitsuuisinnaanerput ilaatigut unikaallatsinnaavarput.

Center for Arktisk Teknologi (Artek) suleqatigalugu issittumi ingeniørinngorniat ilinniarfiat nutaaliuffillu aallaavigalugit teknikkikkut avatangiisinillu pitsanngorsaataasusattigit ineriartortitsinerit assigiinngitsut aallartisarneqarput.

PHOTO JOHANNES UJO MÜLLER

Pinngortitameereerermi assersuutigalugu aavareerermi eqalunniareerermiluunniit eqqagassat angerlamut nassartarpigit?

Eqqilunnerusumik avatangiiseqalernissatsinnut qanoq peqataasinnaavit?

Anguniakkat

Innuttaasut suleqatigalugit eqqagas-sanik immikkoortiterisarnikkut atoqqiinikullu illoqarfinni nunaqarfinnilu eqqagassat annertussusaasa annikillisarneqarnissaat qulakkeerniassavarput.

Kuuffissualiortiternikkut, imikumik kuutsisinerup annikillisarneratigit imikumillu saliisarnikkut ukkatarinninnikkut imikumik suliqartarnek pitsanngorsaavigerusupparput.

Nunaannarmut iggavimmit imikumik kuutsisarneq pinaveersaartinniarparput aammalu illoqarfinni piffissamilu ungasinnerusumi nunaqarfinni tankinut kuutsisarneq anartarfilerisarnullu atorunnaarsinneqarnissaanut tunngavissanik pilersiterusupput.

Nukissiornermi teknologi atuilluartuusiq atorluarusupparput, ingammillu engup nukinga, seqerngup nukinga, anorip nukinga ulittarnerullu nukinga atorluarusullugit.

Biilinik innaallagissamoortunik aqqusinnermilu qullersuarni aammalu kommunip suliffeqarfiutaani pærenik sipaarniuti linnik atuinnikkut silaannarmut CO₂-mik aniatitsineq killilersimaarniarparput.

Silaannaap allanngoriartornerata kingunerisinnaasai piareersimaffiginiarparput.

Illoqarfinni nunaqarfinnilu anartarfilerisarfinnut, slamtank-inut kuuffissuarnullu kuutsitat

Illoqarfiit nunaqarfiit	Anartarfilerisarfii	Slamtank-i	Kuuffissuit	Illut amerlassusaat
Sisimiut	198	232	1810	2.240
Maniitsoq	175	45	752	972
Kangerlussuaq	0	36	206	242
Kangaamiut	138	0	2	140
Atammik	79	0	0	79
Sarfannguut	39	0	0	39
Itilleq	36	0	0	36
Napasq	40	0	0	40
Qeqqata Kommunia	705	313	2.770	3.788

Nalunngiuk, assersuutigalugu Sisimiuni angerlarsimaffinnit eqqagassat tullinnguuttutigit missiliorlugit imaqtartut:

43% uumassulinneersut
9% igalaamineq qillertuusallu
30% sinnikut ikuallassinnaasut
2% sinnikut ikuallassinnaangitsut
15% qisuk, plastikki, pappit pappiaqqallu
1% eqqakkat ulorianaatillit

Ukiut tamaasa batteriit mikisut atorniku 1/2 tons-it missaat iginneqartarput.

Samlet udledning til natrenovation, slamtank og kloak i byer og bygder

Byer og bygder	Natrenovation	Slamtank	Kloak	Antal husstande
Sisimiut	198	232	1810	2.240
Maniitsoq	175	45	752	972
Kangerlussuaq	0	36	206	242
Kangaamiut	138	0	2	140
Atammik	79	0	0	79
Sarfannguut	39	0	0	39
Itilleq	36	0	0	36
Napasq	40	0	0	40
Qeqqata Kommunia	705	313	2.770	3.788

Vidste du, at husholdningsaffaldet i f.eks. Sisimiut består af ca.:

43% organisk
9% glas og metal
30% rest brændbart
2% rest ikke brændbart
15% træ, plastik, pap, papir
1% farligt affald

Der smides ca. et halvt ton brugte små-batterier ud. Hvert år.

Boliger, byggeri og byrum

Det offentlige har stor indflydelse på boligbyggeriet, og Selvstyret og kommunerne står i dag som ejere af hovedparten af landets boliger. Siden årtusindeskiftet har det offentlige prioriteret opførelse af private boliger, men Qeqqata Kommunia har valgt selv at bygge ældre- og handicappedboliger.

I Sisimiut og Maniitsoq er der en del ældre boligblokke. En del af dem er efterhånden slidt ned og trænger til en sanering eller renovering. Ved anlæggelse af nye boligområder bør det sikres, at der er attraktive udendørsarealer til fritidsaktiviteter.

Udvikling af en bedre byggeteknik kan forhåbentlig minimere problemer med skimmelsvamp og sikre en god vedligeholdelsesstandard.

Der er gode muligheder for at udnytte potentialet i bæredygtigt boligbyggeri med anvendelse af solenergi, isolering og etablering af fjernvarmeløsninger så vi anvender energi fra forbrændingsanlæg optimalt.

PHOTO: MADIS PHIL

Antal INI og Illuut boliger

	Kommunale & Iserit A/S - Nuuk	Selvstyre ejede incl. Illuut -Nuuk
Paamiut	137	380
Nuuk	1422	2597
Maniitsoq	214	596
Sisimiut	647	661
Qaqortoq	459	470
Aasiaat	271	524
Qasigiannuit	49	195
Ilulissat	314	620

Skal de offentlige midler prioriteres på almennyttige boliger eller på tilskud til privat boligbyggeri?

Hvordan skaber vi større interesse for bæredygtige energiløsninger i byggeriet?

Mål

Vi vil sikre byggemodnede områder til boligbyggeri.

Vi vil sikre bæredygtigt byggeri og renovering med udnyttelse solvarme, solceller, fjernvarme og isolering.

Vi vil skabe en større privat andel af boliger gennem salg af eksisterende kommunale boliger og støtte til privat boligbyggeri.

Vi vil sikre en velfungerende almen boligsektor med blandt andet ældre-, handicapvenlige og studie boliger.

Vi vil samarbejde med borgere, boligselskabet INI og selvstyret om sanering, kvarterløft, bedre vedligeholdelsesstandard og boliger uden skimmelsvamp.

Vi vil gøre boligområderne og byrum attraktive med grønne områder, gangstier, legepladser og torve.

Vi vil prioritere gode adgangsforhold og tilgængelighed for ældre, gangbesværede og småbørnsfamilier.

Inigisat, sanaartukkat illoqarfimmilu najugaqarfiit

Inissialiornertertigut pisortat sunniutulerujussuupput, nunatsinnilu inissiat amerlanerpaartaat Namminersorlutik Oartussaniit kommuninillu pigineqartuullutik. Ukiut untritilikkaat nikinnerisa kingorna, pisortat inuit ataasiakkaat inissialiorneri pingaarnertut illoqarfimmilu inissianik nammneq sanaartornissani toqqar-nikuullugu.

Sisimiuni Maniitsumilu pisoqalinunik inissiarpaalus-suaqarpoq. Ilarpaalussui nungullarsimaqaat, ingutserneqarnissaadllu piiarnissaalluunniit pisariaqar-lernikuulluni. Nutaamik inissialiornissami qulakkeer-niariaqarpoq, sunngiffimmi sammisassaqaarfissat ilaatinneqarnissaat.

Sanaartoriaatsimik pitsaanerusumik ineriartortitsineq oqummik ajornartorsiu-teqarnerup apparsarnissaa-nut aserfallatsaaliinerullu qaffasissusissaanik pitsaa-sumik qulakkeerininnissamut peqataassajunnar-sivoq.

Seqerngup nukinga, oqorsaalluarnikkut aamma-lu kiassaateqarfinnik pilersitsinikkut taamaalluta ikuallaavinnit nukit atorluarnerisigut atuilluartumik inissialiortiternermi periarfissat atorluarnissaanut pitsaasunik periarfissaqarpoq.

Pisortat aningaasaataat pingaarnertut nalinginnaasumik inissianut imaluunniit inuunnaat inissialiaannut/illuliaannut tapiissutigut atorneqassappat?

Sanaartukkami nukissiuutinik atuilluartunut soqtiginninneq qanoq annertusassavarput?

PHOTO: MADIS PHIL

Anguniakkat

Inissialiornissamut sanaartorfigissaanerit ingerlakkusupparput.

Seqerngup nukinga, seqinisaatit, kiassaateqarfiit oqorsaanerlu atorluarnerisigut atuilluartumik sanaartorneq iluarsartuus-sinerlu qulakkeerusupparput.

Kommunip inissiat/illut pigisaasa tuninerisigut inuunnaallu sanaartornissaminut tapiffigisarnersigut inissiat inuunnarnit pigisat annertusarniarparput.

Nalinginnaasumik pitsaasunik inissiaqar-neq qulakkeerusupparput, soorlu utoqqar-nut, innarluutilinnut naleqqussakkanik ilinniagalinnullu inissialiornikkut.

Nutarterineq, eqqaamiorisanik kivitsineq, aserfallatsaaliuinerullu pitsaassusaata pitsangorsarneratigut oqoqanngitsunillu inissiaqarnissaq pillugu innuttaasut, inis-siaatileqatigiiffik INI aamma Namminersor-lutik Oqartussat suleqatigerusupparput.

Illoqarfinni, inissiaqarfiit najugaqarfiillu nunataqartitertinnerisigut, pisuunnarnut aqqusiniliinertigut, pinnguartarfeqartitsiner-tigut ataatsimoorfiusinnaasutigullu aqqis-suussinertigut ornginarnerulersaaniarpugut.

Utoqqarnut, pitsorluttunut ilaqtariinnullu mikisunik meeralinnut tikikkumarneruler-saanerit ingerlanniarpavut.

Inissiat amerlassusaat

	Kommunit inissiaataat & Iserit A/S - Nuuk	Nam. oqartussat & Illuut A/S - Nuuk
Paamiut	137	380
Nuuk	1422	2597
Maniitsoq	214	596
Sisimiut	647	661
Qaqortoq	459	470
Aasiaat	271	524
Qasigiannuit	49	195
Ilulissat	314	620

Til vands, til lands og i luften

Gode infrastrukturanlæg og en sikker, fleksibel trafik er en forudsætning for borgernes udfoldelsesmuligheder og et sprudlende bæredygtigt erhvervsliv.

Qeqqata Kommunia har landets bedste geografiske udgangspunkt for gode trafikforhold. Indlandsklimaet ved Kangerlussuaq gør vejrforholdene meget stabile. Kangerlussuaq Internationale Lufthavn er blandt verdens bedste lufthavne med hensyn til regularitet. Der er også lufthavne i de to byer, men som eneste kommune har Qeqqata Kommunia ingen direkte flyforbindelse til Island.

Kyststrækningen i kommunen er en del af åbenvandsområdet langs den grønlandske vestkyst, hvor byernes havne kan besejles året rundt. Havneforholdene i kommunen er ikke gearret til udnyttelse af de erhvervmæssige potentialer i bl.a. krydstogtturismen. Samtidig vil en udvikling

af turisterhvervet og en forøgelse af turismen underbygge en forbedring af infrastrukturen.

Den grønlandske trafikinfrastruktur er ejet af Grønlands Selvstyre, bortset fra den nye kommunale havn i Sisimiut.

Luft- og skibstransport i Grønland foregår hovedsageligt med selvstyrejede selskaber. Selskaberne har ofte monopol, koncession og servicekontrakter med Selvstyret. I Qeqqata Kommunia er der som eneste grønlandske kommune ikke serviceaftale på lufftransport. Passagersejladser til byderne sker nu med udgangspunkt i lokale bådselskaber.

Hvordan ønsker erhvervslivet at infrastrukturen forbedres?

Hvilken retning ville du helst rejse, hvis du fik muligheden: nord, øst, syd eller vest?

Mål

Vi vil overtage ansvaret for havne og lufthavne i kommunen.

Vi vil prioritere havneudvidelser i primært Kangerlussuaq, men også i Kangaamiut og i Maniitsoq ved et kommende aluminiumssmelteværk.

Vi vil igangsætte en vej mellem Sisimiut og Kangerlussuaq.

Vi vil arbejde for direkte flyforbindelser mellem Island og Qeqqata Kommunia.

Vi vil undersøge mulighederne for bedre skibsfragtforbindelser til vores nabolande.

Vi vil forbedre færdselsforholdene for kollektiv trafik, fodgængere og cyklister.

Vi vil gøre det attraktivt for udenlandske skibe som trawlere og krydstogtskibe at lægge til ved kommunens havne.

PHOTO MADIS PHEL

Kitaani illoqarfinnilu qaninnerni angallannikkut atortut angisuut

Store infrastrukturanlæg i Midtgrønland og nærmeste byer

Angallannikkut atortut	Kangerlussuaq	Maniitsoq	Sisimiut	Aasiaat	Ilulissat	Nuuk
Infrastrukturanlæg						
Mittarfik						
Landingsbane	2830 m	799 m	799 m	799 m	845 m	950 m
Imarpikkoortaatigut talittarfik						
Atlantkaj	0 m	60 m	171 m	110 m	120 m	272 m

Imaaniinneq, nunamiinneq silaannarmiinnerlu

Innuttaasut inuutissarsiutillillu periarfissaat eqqarsaatigalugit attaveqaatit pitsaasut qularnaatsumillu eqaatsumik angallassineq apeqquataasorujussuupput.

Qeqqata Kommunia angallannikkut pitsaasumik aaqqiivigineqarnissaannut periarfissarinnerpajuvoq. Nunap timaata silaannaata kinguneranik Kangerlussuaq silaa allanngujaatsorujussuuvoq. Kangerlussuaq Nunat tamat atorsinnaasaannik Mittarfik angallannermut atafillugu nunarsuarmi mittarfik pitsaanerpaat ilagaat. Illoqarfinnili marluusuni aamma mittarfeqarpoq, kommuninili kisiartaalluni Qeqqata Kommunia Island-timut toqqaannartumik timmisartukkut attaveqanngilaq.

Kommunimi nunap sineriaa kalaallit nunaata kitaani ukioq kaajallallugu sikuneq ajortut ilagi-vaat, illoqarfillu umiarsualivii ukioq kaajallallugu atornerqarsinnaallutik. Kommunimi talittarfisigut pissutsit inuutissarsiornikkut soorlu umiarsuarnik takornariaqarnermut periarfissanut atornerqarnissamut piareerreqanngillat. Ilutigitillugu takornariartitsisarnermut inuutissarsiornep ineriartortinneqarneranut aammalu takornariaqarnerup annertusiar- torneranut angallaneq pitsanngorsarneqassaaq.

Sisimiuni kommunip talittarfittaava nutaajusoq eqqaassanngikkaanni, kalaallit nunaani angallaneq Namminersorlutik Oqartussanit pigineqarpoq.

Kalaallit Nunaani silaannakkut umiarsuarnillu angallassineq, annerpaamik namminersorlutik oqartussat pigisaannit piginneqatigiiffinnik ingerlataapput.

PHOTO JOHANNES UJO WÜLLER

Namminersorlutik Oqartussat taassumalu piginneqatigiivisa akunnerminni Qeqqata Kommunianut angallannerup akuttussusissat isumaqatigiissut

Besejlingsfrekvens i Qeqqata Kommunia aftalt mellem Selvstyret og dets aktieselskaber

Angallannerit akuttussusaat	Sisimiut	Maniitsoq	Kangerlussuaq	Kangaamiut	Atammik	Itilleq	Sarfanguit	Napasooq
Assartuussinerit								
Fragtbesejling	Ull. 7.	Ull. 7.	Ukiumut 3	Ull. 14.	Ull. 14.	Ull. 14.	Ull. 14.	Ull. 14.
Ilaas.angallassineq								
Passagersejladser (AUL)	Ull. 7.	Ull. 7.	-	Ull. 7.	-	-	-	-
Nunaq. Angall.								
Bygdesejladser (RAL)	Ull. 7.	Ull. 7.	-	Ull. 7.	Ull. 7.	Ull. 7.	Ull. 7.	Ull. 7.

Piginneqatigiiffit amerlasuutigut kisermaassisuuput, akkuersissuteqwarfiullutik silaannakkullu angallassineq eqqarsaatigalugu kiffartuussinissamik isumaqatigiissuteqarfiullutik. Qeqqata Kommunia kisiartaalluni silaannakkut angallassinikkut kiffartuussaanani. Nunaqarfinnut ilaasunik assartuussisarneq maannakkut sumiiffimmi suliffeqarfinnik angalla- taatilinnik aallaaveqarluni ingerlanneqarpoq.

Inuutissarsiortut angallaneq qanoq pitsanngorsarneqarnissaa kissaatigivaat?

Periarfissinneqaruit suup tungaanut angalarusunneruvit: avannamut, kangimut, kujammut kimmulluuniit?

Anguniakkat

Kommunimi talittarfiit mittarfiillu akisussaaffittut tigusuppavut.

Pingarnertut Kangerlussuaq talittarfimmik talliinissaq salliukkusupparput, kisianni aamma Kangaamiuni aamma aluminium aatsitsivis- samut maniitsumi.

Sisimiut Kangerlussuullu akornanni aqqu- sinis- saq aallartisarupparput.

Island-ip Qeqqata Kommuniatalu akornanni timmisartukkut toqqaannartumik attaveqalernissaa sulissutigerusupparput.

Nunanut eqqaamiorisatsinnut umiarsuak- kut assartuussinerup pitsaanerulernissaanut peri- arfissanik misissuerusupput.

Kikkut tamat angallaffiisa, pisuunnaat aqqu- ta- sa cikilertarfillu angallaffuineri pitsanngorsaru- suppagvut.

Nunat allamiut umiarsuunut soorlu kilisaatinut umiarsuarnullu takornariartaatinut orniginarsar- niarparput kommunit talittarfiinut talittarnissaaq.

Vækst, viden og virkelyst

En bæredygtig økonomi med vækst og gode beskæftigelsesmuligheder kræver et fokus på at der skabes gode rammebetingelser for det private erhvervsliv.

Fangst og fiskeri vil vedblive at være et vigtigt erhverv i Grønland. Og udvikling af en bæredygtig fødevarerproduktion, til både hjemmemarkedet og eksport, vil give større indtjening. Turistpotentialet i regionen er stort og udnyttes ikke tilstrækkeligt i kommunens byer og bygder. Særligt krydstogtturismen kan give mange turister, mens der er særlig store indtjeningsmuligheder på den enkelte turist indenfor heliskiing, ørredfiskeri, troføjagt, hundeslædefure, snescooterkørsel, adventure m.m.

De nye væksterhverv i form af aluminiumsproduktion, minedrift og olieudvinding vil have afgørende betydning, hvis vi som samfund skal blive økonomisk uafhængige. Men særligt vedrørende miner er mindre projekter mere overskuelige og mere bæredygtige. De mange mindre mineoperatører i kommunen kan give grundlag for en positiv udvikling.

Kommunen har en servicekontrakt med Qeqqata Erhvervsråd/Arctic Circle Business om erhvervsudviklingen. Størstedelen af kommunens virksomheder er medlem i erhvervsrådet. Kommunen har indgået servicekontrakt med Qeqqata Akademi om drift af Piareersarfik i Sisimiut, mens der er kommunale Piareersarfik i Maniitsoq og Kangaamiut.

Skal nogen erhvervspotentialer prioriteres frem for andre?

Hvordan skabes der større konkurrence?

Mål

Vi vil sikre rammerne for en kontinuerlig udvikling af et driftigt, bæredygtigt og konjunktur uafhængigt erhvervsliv.

Vi vil understøtte udnyttelse af flere arter i fiskerierhvervet og farme for landdyr og fisk samt forædling heraf.

Vi vil understøtte en udvikling af turismen i alle byer og bygder.

Vi vil sikre minedrift i kommunen.

Vi vil prioritere rådgivning til iværksættere.

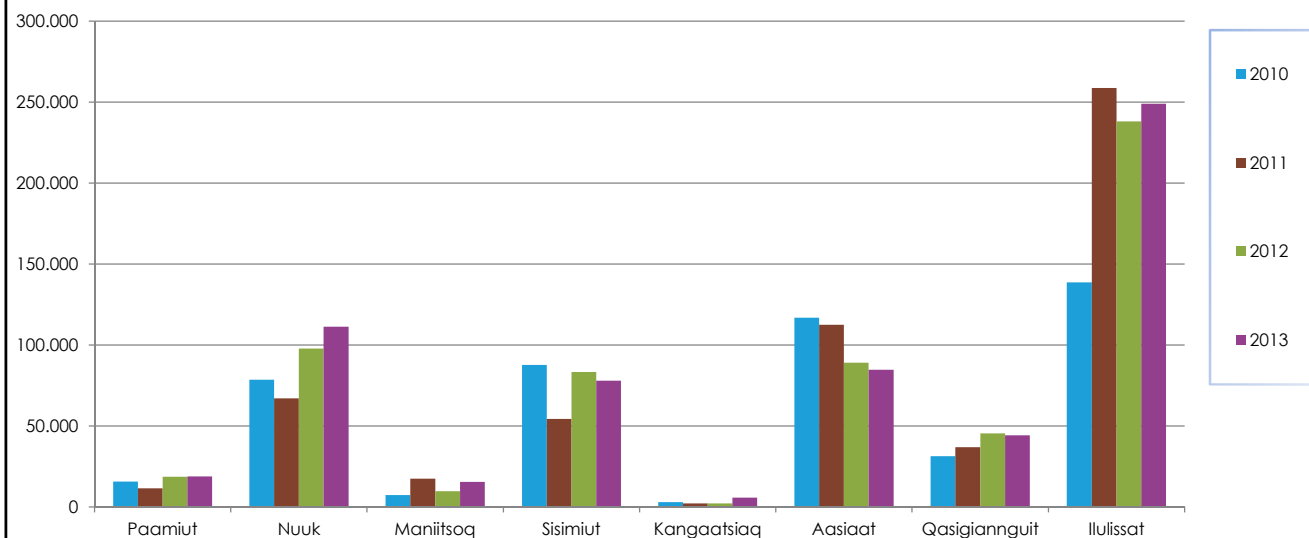
Vi vil udvikle et rummeligt arbejdsmarked med brug af revalidering, flexjob, skånejob, jobtræning, jobtilskud, praktikpladser og skolepraktik.

Vi vil opkvalificere arbejdsstyrken gennem vejledning og uddannelse.

Vi vil samarbejde med Qeqqata Erhvervsråd om erhvervsudviklingen.

Vi vil sikre områder til erhvervsbyggeri.

2010-miit 2013-imut Qalerallit, Assagiarsuit, Raajat Saarullillu tunisaaneranni isertitsissutit
Indhandlingsindtægter for Hellefisk, Krabber, Reje og Torsk for perioden 2010-2013 i 1.000kr.

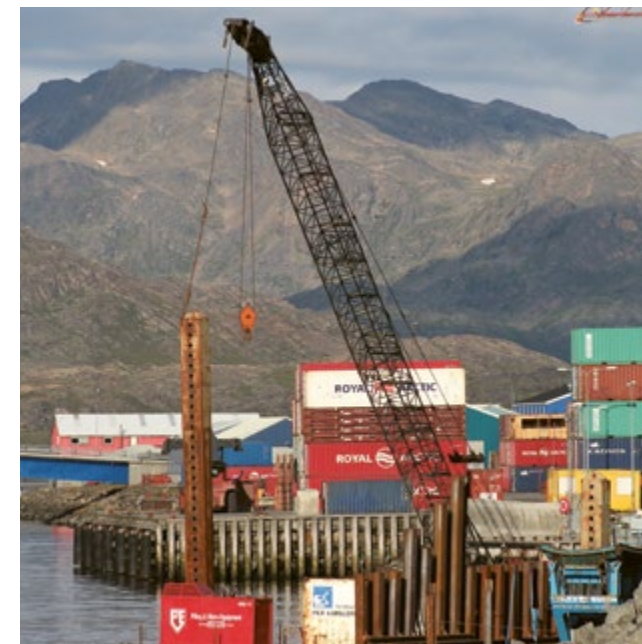

Ineriartorneq, ilisimasaqarneq piumassuseqarnerlu

Ineriartortitsilluni pitsaasunillu suliffissaqartitsilluni imminut nammassinnaasumik aningaasaqassagaanni, namminersortunut pitsaasunik piumasaqaasior-toqarnissaanik ukkatarinnittoqartariaqarpoq.

Piniarneq aalisarnerlu Kalaallit Nunaanni pingaarnertut inuutissarsiutigineqartuassaaq, nunallu iluanut avataanullu atuilluartumik inuussutissanik nioqqutisiornerup ineriartortinneqarneratigut aningaasat amerlanerusut isertinneqassapput. Nunap immikkoortotaani takornarierisinnaaneq annertuvoq, kommunillu illoqarfiini nunaqarfiinilu naammattu-mik atorluarneqarani. Pingaartumik umiarsuarnik takornariartaatit takornariarpassuarnik aqqusaar-fitsinnaasarput, illuatungaatigullu takornarissanut ataasiakkaanut timmisartumik sisoriarititsineq, eqalunniartitsineq, tammajuitsussarsisitsiniarluni pini-ariartitsisarnerit, qimusertitsisarnerit, qamuteralsit-sisarnerit, misigisassarsiorititsisarnerit il.il. aningaasar-siorfulluarsinnaallutik.

Ineriartortitsinermi suliffissat nutaat soorlu alumi-niumik aatsiteriviliornissaq, aatsitassarsiornissat uuliamillu qalluilemmissaq pingaarutillinngortussaa-put, inuiaqatigiittut aningaasaqarnikkut allanut

Inuutissarsiorfiusinnaasut ilaat allanut sanilliullugit salliutinneqassappat?

Qanoq annerusumik unammilleqati-gilersitsinnaasoqarpa?

utaqqiinnartuuniangikkutta. Taamaakkaluortoq pingaartumik piiaaviit eqqarsaatigalugit pilersaarutit annikinnerusut tamat isiginnissuteqarnerullutillu atuilluartuunerupput. Kommunimi piiaanissamik pilersaaruteerarpasuit, pitsaasunik ineriartortitsinis-samut tunngavuisinnaapput.

Inuutissarsiutinik ineriartortitsinissaq pillugu Kommuni Qeqqani Inuutissarsiutitigut Siunnersuisoqatigiinnik/ Arctic Circle Business kiffartuussinissamik isumaqatigiissuteqarput. Kommunimi suliffeqarfiit amerlanersaat inuutissarsiutinut siunnersuisoqatigiinnut ilaasortaapput. Sisimiuni Piareersarfiup ingerlanneqarnissaa pillugu kommunu Qeqqata Akademi-mik kiffartuussinissamik isumaqatigiissusiornikuuvoq, Ma-niitsumili Kangaamiunilu Piareersarfiit kommunimit ingerlanneqarlutik.

Anguniakkat

Inuutissarsiu-teqarfinnik piumassuseqar-luurtunik, imminnut napatissinnaasunik nunallu avataani aningaasat nikerarnerinik sunnigaavallaangitsunik ineriartortitsiu-arnissatsinni atugassarititaasut pitsaasunissaat qulakkeerniartuassavarput.

Aalisakkat assigiinnigitsut amerlanerusut pitsanngorsaavigineqarnerinut atorluarneqarnerunissaannullu tapersersuiniarpugut illoqarfinni nunaqarfinnilu takornarierinerup ineriartortinneqarnissaanut tapersersuiniarpugut.

Kommunimi piaasoqarnissaa qulakkeerniarpugut.

Aallartitsinianut siunnersortaaneq pingaartinniarpugut.

Piginnangorsaaneq, sulisinnaassutsikkut killilimmik sulisinnaasunut naleqquttumik sulisitsineq, suliffissaaleqisunik sulisitsineq, tapiissuteqarluni suliffissaaleqisunik namminersortuni sulisitsineq, suliffimmi misiliineq atuarfimmillu suliffeqarfinni sulinerit aqqutigalugit inuutissarsiorneq ineriartortikkusupparput.

Ilitersuinikkut ilinniartitsinikkullu sulisunik qaffassartinniarpavut.

Inuutissarsiutitigut ineriartortitsinermi.

Qeqqata Inuutissarsiutitigut Siunnersuisoqatigiivi suleqatiginiarpugut.

Inuutissarsiu-teqarfissat sanaartorfissat qulakkeerniarpavut.

Det åbne land

PHOTO MADIS PHEL

Kommunen overtog den fysiske planlægning af det åbne land den 1. januar 2011, men forinden havde Selvstyret efter tæt samarbejde med kommunen i 2010 udarbejdet en forvaltningsplan for Kangerlussuaq-området. Qeqqata Kommunia har sidenhen arbejdet for større udnyttelse af landets ressourcer. Der er udlagt områder til hyttebyer og hoteller i kommuneplanen, igen særligt omkring Kangerlussuaq. En ny kørselsvedtægt er godkendt i kommunalbestyrelsen, og der arbejdes intensivt med koncessioner.

Det åbne land har nemlig mange ressourcer. De frodige landområder tæt på Indlandsisen med de mange rensdyr og moskusokser fungerer bl.a. som regionens spisekammer. De mange veje ved Kangerlussuaq er en forudsætning for optimal udnyttelse heraf.

Der er talrige muligheder for eksklusive turismeaktiviteter i hele kommunen som for eksempel hotelferie, hytteferie, adventure ferie, lystfiskeri, gletsjere aktiviteter heliskiing og oplevelsesturisme. Mulighed-

Mål

Vi vil sikre, at erhvervsmulighederne i det åbne land i højere grad udnyttes.

Vi vil både arbejde for rekreativ og erhvervsmæssig udnyttelse af det åbne land.

Vi vil forbedre adgangsforholdene til landområderne.

Vi vil indarbejde områder til turismekoncessioner, ørredelvede, trofæjagt og skiaktiviteter.

Vi vil arbejde på etablering af et UNESCO verdensarvsområde fra Indlandsisen over Aasivissuit til Nipisat.

Vi vil fokusere på bæredygtig udnyttelse af fangstdyrene og beskytte kælvningsområderne for rensdyr og moskusokser.

erne for indtjening på koncessioner til turistaktiviteter som trofæjagt, ørredelvede og skiaktiviteter på de forskellige gletsjere er betydelige. Rensdyrkælvningsområderne ved indlandsisen, fangststedet Assivissuit, søen Tasersuaq, fjordene og Nipisat helt ude ved kysten er kerneområder i et kommende UNESCO verdensarvsområde. Inuits udnyttelse af områdets muligheder gennem tusinde år er enestående og skal formidles både til lokalbefolkning og turister men samtidigt beskyttes. Det er vigtigt at de forskellige aktiviteter i det åbne land kan afstemmes efter hinanden så de kan gå hånd i hånd og de store konflikter undgås. Specielt i området mellem Sisimiut og Kangerlussuaq er der behov for en regulering af aktiviteterne.

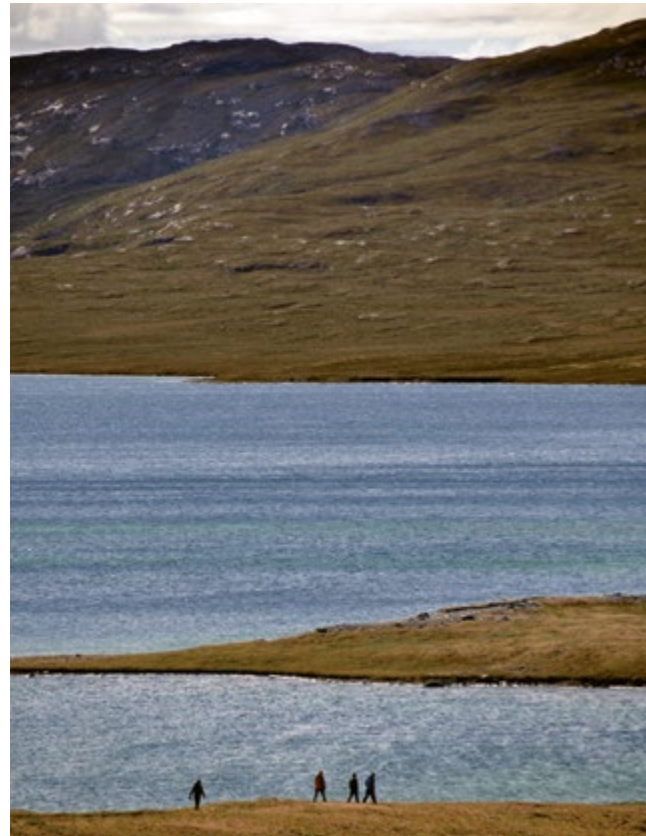

PHOTO MADIS PHEL

Skal enkelte landområder forbeholdes en specifik aktivitet?

Skal vi understøtte, at erhvervsjagten får nye muligheder uafhængig af vejnettet i Kangerlussuaq?

Skal jagt aktiviteterne kunne suppleres med mulighed for etablering af moskusokse farme eller rensdyrfarme?

Nunaannaq

Nunaannaap pilersarusiorfigineqartarnera 2011-mi januaarip aallaqqaataani kommunip tiguua, tamannali sioqqullugu Namminersorlutik Oqartussat kommunimik qanimut suleqateqarlutik Kangerlussuaq eqqaata aqutsivigineqarnissaa pillugu 2010-mi pilersarusiorput. Tassangaanniit nunap pissarititaa sa annerusumik atorluarneqarnerunissaat Qeqqata Kommuniata sulissutigaa. Pingaartumik Kangerlussuaq eqqaani nunap immikkoortortai illuaqqiorfissatut unnuisarfiorfissatullu kommunip pilersarusiorfigineqarneratigut immikkoortinneqarnikuupput. Qamutit motoorillit nunaannarmi angallassisutiginissaat pillugu ileqqoreqqusaq kommunalbestyrelsimit akuersissutigineqarnikuuvoq, akuersissutillu sulissutigineqaleruttortut.

Nunaannaq periarfissarpassuaqarpormi. Sermersuaq qanittuani nunatat naggorissut tuttorpassuaqarfutillu umimmappassuallit, nunap immikkoortortani inuussutissatigut pissarsifullu arparput. Kangerlussuaq

Nunaannarmi sumiiffiit ataasiakkaat aalajangersimasumut atorneqarnissaat anguniarneqassava?

Kangerlussuaq aqqutissiat apeqqutaatinnagit inuutissarsitigalugu piniartut nutaanik periarfissinneqarnissaat tapersersussavarput?

Piniariartarnerit umimmaateqarfeqarsinnaanernik tuttuuteqarfeqarsinnaanernilluunniit ilaneqassappat?

Anguniakkat

Nunaannarmi inuutissarsitigut periarfissat atorluarneqarnerunissaat, qulakkeerusupparput.

Nunaannaap sunngiffimmi inuutissarsitigut atorluarneqarnerunissaa, sulissutigissavarput.

Nunaannarmukarsinnaanernup ajornaanernerulernissaa anguniassavarput.

Eqaloqarfinnut, tammajuitsussarsitsinialuni piniariartitsisarnernut sisorartitsisarnernullu immikkoortortat ilaat immikkoortikkusuppagut.

Sermersuamit Aasivissuit aqqusaarlugit Nipisat tungaannut UNESCO nunarsuarmioqatigiit kingornussaattut toqqarneqarnissaa sulissutigerusupparput.

Piniagassanik atulluurtumik atuisoqarnissaanik kiisalu tuttu umimmaallu piaqqiorfiinik illersuinisamik ukkatarinninniarput.

eqqaani aqqusineerarpassuit tamakkuninga atulluarnissami pingitsoorneqarsinnaangillat.

Kommunimi tamarmi takornarialerissutigineqarsinnaasorpasuaqarpoq, assersuutigalugu soorlu unnuisarfinniilluni feriatitsineq, illuaqqamiilluni feriatitsineq, pissanganartorsiorfittilluni feriatitsineq, aliikkutaralugu aalisartartunut aalisariartitsineq, sermersuarmi sammisassaartitsilluni timmisartumik sisorariartitsisarneq, misigisassarsiorfittilluni takornariartitsineq. Takornarialerinnermi akuersissuteqarluni aningaasatigut isaatissisutaasinnaasut soorlu tamajuitsussarsitsinialuni takornariartitsineq, eqaluniarfiit, sermersuillu sisorarfusinnaasut amerlaqaat.

Sermersuaq eqqaani tuttu piaqqiorfiit, Aasivissuarmi piniarfik, Tasersuaq, sinerissallu qanittuani kangerluit Nipisallu UNESCO-p nunarsuarmioqatigiinnut kingornussaangortitsinialarnerinut qitiupput. Nunap immikkoortortani periarfissarpassuarnik inuit ukiuni tusind-iikkaani atuisarsimanerat immikkuullarilluinnartuuvoq, tamannalu najugaqavissunut takornarisanullu paasissutissisutigineqartariaqarluni.

Nunaannarmi ingerlatat assigiingitsut akornanni aqqiagiingissuteqarnissaa pingitsoortinniallugu, imminnut naleqqussarsimanissaat pingaaruteqarpoq. Pingaartumik Sisimiut Kangerlussuullu akornanni nunatani ingerlatat assigiingitsut iluarsivigineqartariaqarlutik.

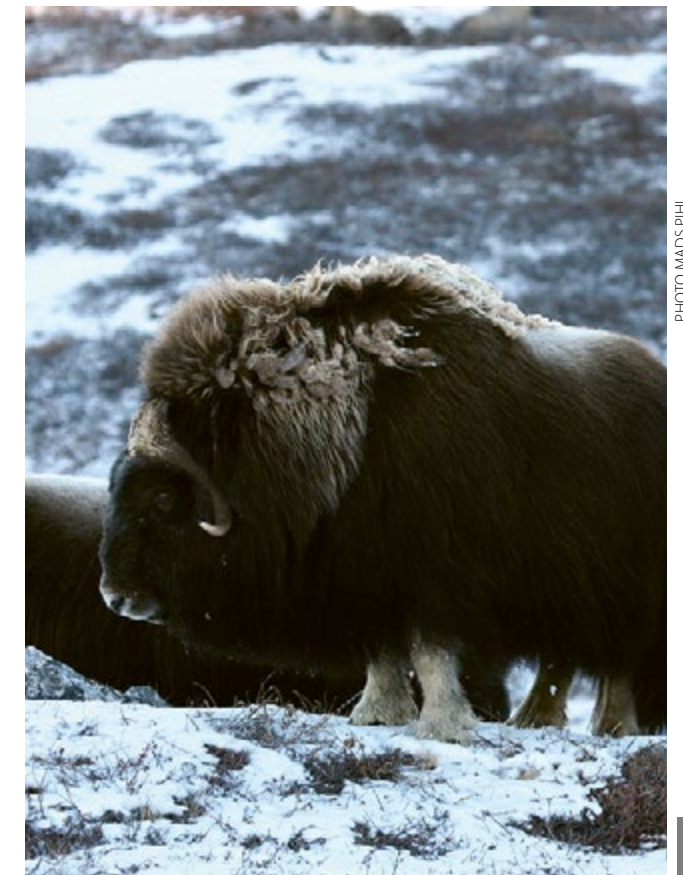

PHOTO MADIS PHEL

Atammik og Napasoq

Fangst og fiskeri er udgangspunktet for det private erhvervsliv i kommunens 2 sydligste bygder. Erhvervs- og beskæftigelsesgrundlaget skal fortsat udvikles, blandt andet ved at borgerne, sammen med bygdebestyrelsen og fiskeforædlingsvirksomhederne, påtager sig større ansvar for indhandlingsanlæg og afsætningsmuligheder.

De 2 bygder ligger placeret ved enestående naturområder, hvor turister og andre søger hen for at få unikke oplevelser og udnytte naturens rigdom. Der er et stort potentiale ved at udnytte bygdeborgernes viden om fiskeri i ørredelvene og jagt på rensdyrene i området som besøgende ofte har stor interesse i.

Atammik er placeret tæt på Fiskefjorden, hvor der er en stor bestand af torsk, der kan fiskes hele året. Atammik er også placeret tæt på olivinminen i Seqi, som ganske vist er lukket i øjeblikket, men området er genstand for en omfattende råstofefterforskning. Dette er udtryk for at området er rigt på mineraler der kan medføre nye erhvervs- og beskæftigelses muligheder.

Napasog er placeret ved Kangia fjorden, hvor der er en aktiv lystfisketurisme, og i baglandet gennemfører American Nikkel Company en lovende efterforskning efter nikkel.

Fælles for de nye muligheder er, at der er behov for at supplere den eksisterende viden med uddannelse i nye færdigheder uanset om det er i forædling indenfor fiskeri og fangst eller sprog for at begå sig med turister eller i miner.

Det er væsentligt for kommunalbestyrelsen, at de enkelte bygder og bygdebestyrelser selv tager hånd om deres egen udvikling og områdets potentialer.

? Hvordan udvikles den enkelte bygd bedst?

Hvordan udnytter bygderne bedst potentialet i turismen?

Hvordan udnytter vi bedst udviklingsmulighederne i råstofpotentialerne?

Mal

- Vi vil prioritere bygdebestyrelsernes ønsker til indhold af en kommende planlægning.**
- Vi vil prioritere, at erhvervslivet altid kan etablere nye erhvervslokaler i bygderne, så mulighederne for forarbejdning og forædling af fiskeprodukter kan udnyttes.**
- Vi vil samle kommunens servicetilbud i Atammik tættere på hinanden ved at placere en ny daginstitution ved fodboldbanen.**
- Vi vil placere en ny kirkegård i Napasoq så hensigtsmæssigt som muligt.**
- Vi vil fokusere på inddragelse af Napasoq mht. koncession på ørredelven i Kangia.**
- Vi vil inddrage bygderne, hvis der skal udarbejdes IBA aftaler for en genåbning af olivinminen ved Atammik eller en ny nikkelmine ved Napasoq.**

Atammik Napasorlu

Kommunip nunaqarfiini kujasinnerpaani marlunni, piniarneq aalisarnerlu aallaavittut namminersorluni inuutissarsiutigineqarput. Ilaatigut innuttaasut nunaqarfinni aqutsisut aalisakkanillu tunisassiorfiit peqatigalugit tunitsivinnut tunisassiornermullu tungasunik akisussaaffeqarnerulersinnerisigut, inuutissarsiutigut suliasaqaartitsinikkullu toqqammaviit inartortinneqartuassapput.

Nunaqarfiit taakku marluk pinngortitami immikkuullarissumi inissisimapput, takornarissanillu allaniillumi immikkut misigisaqaarfigerusullugit pinngortitallu tunniussinnaasaannik misiliiffigerusullugit ornigarneqartarlutik. Nunaqarfinni najugallit eqaloqarfinnut aavarnikkullu ilisimaarinnilluartuuneri tikeraanit soqutiginnittuillu atorluarneqartarnerat periarfisaqarluarpoq.

Ukioq kaajallallugu aalisarneqarsinnaasunik saarul- leqarfiulluurtup Niaqornap, Atammik qanittuaniippoq. Olivinisiork Seqi, maannakkut matoqqasoq aamma Atammup qanittuaniippoq, nunalli immikkoortortaa tamanna aatsitassanik misissuifigilluarneqarpoq, nunallu immikkoortortaa tamanna inuutissarsiutinik suliffissanillu nutaanik pilersitsiviusinnaasunik atorussiasanik piiaavissaqqittuusoq oqaatigineqartarpoq.

Aliikkualarugu aalisariartitsiviulluartartumi, Napasoq kangerluup Kangianiippoq, nunallu timaani isumalluarnartumik American Nikkel Company nikkiliorluni.

Periarfissat nutaat atorluassagaanni, aalisarnerup piniarnerullu iluani pitsanngorsaaneq imaluunniit takornarissanik sullissisagaanni piiaavinniluunniit sullissagaanni oqaatsit pineqaraluarpataluunniit, maannakkut ilisimasat annertusarneqarnissaat pisariaqarpoq.

Nunaqarfiit, nunaqarfinnilu aqutsisut ataasiakkaat ineriartortitsinissaminik nunataminilu periarfissanik atorluaanissaminut namminneq isumaginnissanaansaatt Kommunalbestyrelsimut pingaaruteqarpoq.

? Nunaqarfiit ataasiakkaat pitsaanerpaamik qanoq ineriartortinneqarsinnaappat?

Takornaralerinermi periarfissat nunaqarfinnit qanoq atorluarneqarneruppat?

Aatsitassalerinermi ineriartortitsinissami periarfissat qanoq atorluarneqarsavugut?

Anguniakkat

- Pilersaarusiornissamut** nunaqarfinni aqutsisut kissaataat salliukkusuppagut.
- Aalisakkanik** suliaqartarnermi pitsanngorsaasarnermilu periarfissat atorluarsinnaaqullugit, nunaqarfinni inuutissarsiorfissanik nutaanik pilersitsisoqarsinnaajuarnissaa salliukkusupparput.
- Atammimmi** arsaattarfiup eqqaani nutaamik meeqqeriviliornikkut, kommunip Atammimmi kiffartuussinermi neqeroorutai ataatsimoortinnerorusuppagut.
- Napasumi** iliveqarfissaq sapinngisamik pitsaanerpaamik inissiniarparput.
- Kangiani** eqaloqarfimmuut tunngatillugu akuersissut eqqarsaatigalugu Napasumi innuttaasut akuutinneqarnissaat sulisutiginarparput.
- Atammimmi** olivinisiorkfiup imaluunniit Napasumi nikkiliorfiup ammaqqinnissaanut IBA isumaqatigiissutinik suliaqartoqasappat nunaqarfiit peqataatikkusuppagut.

Itilleq og Sarfannguit

Fangst og fiskeri er udgangspunktet for det private erhvervsliv i kommunens 2 nordligste bygder. Erhvervs- og beskæftigelsesgrundlaget skal fortsat udvikles, blandt andet ved at borgerne, sammen med bygdebestyrelsen og fiskeforædlingsvirksomhederne, påtager sig større ansvar for indhandlingsanlæg og afsætningsmuligheder.

De 2 bygder ligger placeret ved enestående naturområder, hvor turister og andre søger hen for at få unikke oplevelser og udnytte naturens rigdom. Der er et stort potentiale med hensyn til udnyttelse af bygdeborgernes viden om havfiskeri, fiskeri i ørredelvene og jagt på rensdyrene i området som besøgende ofte har stor interesse i.

De 2 bygder har forskellige potentialer som dog også har fælles træk.

Itilleq er placeret ved foden af en række fjelde med gode muligheder for blandt andet heliskiing. Ved bunden af Itilleq Fjorden forventes det, at der snart starter udvinding af Anorthosite fra White Mountain ved Kangerlussuaq Fjorden.

Sarfannguit er placeret ved færdsels- og vandreruten mellem Sisimiut og Kangerlussuaq og fungerer som forsøgsbygd for forskning i bæredygtige teknologi. Samtidig er Sarfannguit beliggende i det område, der forventes omfattet af det kommende UNESCO verdensarvsområde, som vil betyde nye turistmuligheder for bygden.

Begge bygder får hvert år besøg af krydstogtskibe og har dermed mulighed for at udnytte potentialet med salg af husflidsprodukter o. lign.

Fælles for de nye muligheder er, at der er behov for at supplere den eksisterende viden med uddannelse i nye færdigheder uanset om det er i forædling indenfor fiskeri og fangst eller sprog for at begå sig med turister eller i miner.

Det er væsentligt for kommunalbestyrelsen, at de enkelte bygder og bygdebestyrelser selv tager hånd om deres egen udvikling og områdets potentialer.

Hvordan udvikles den enkelte bygd bedst?

Hvordan udnytter bygderne bedst potentialet i fangst og fiskeri?

Hvordan udnytter bygderne bedst potentialet i turismen?

Hvordan udnytter vi bedst udviklingsmulighederne i råstofpotentialerne?

Mat

Vi vil prioritere bygdebestyrelsernes ønsker til indhold af en kommende planlægning.

Vi vil prioritere, at erhvervslivet altid kan etablere nye erhvervslokaler i bygderne, så mulighederne for forarbejdning og forædling af fiskeprodukter kan udnyttes.

Vi vil fokusere på inddragelse af Itilleq mht. koncession på ørredelve omkring Itilleq.

Vi vil prioritere optagelsen af et UNESCO verdensarvsområde, herunder udarbejdelse af en forvaltningsplan for området.

Vi vil inddrage Itilleq, Kangaamiut og Kangerlussuaq, hvis der skal udarbejdes IBA aftale for en ny anortositmine ved White Mountain.

Itilleq Sarfannguillu

Kommunip nunaqarfiini avannarlerni marlunni, piniarneq aalisarnerlu aallaavittut namminersorluni inuutissarsiufigineqarput. Ilaatigut innuttaasut nunaqarfinni aqutsisut aalisakkanillu tunisassiofiit peqatigalugit tunitsivinnut tunisassioernerullu tunngasunik akisussaaffeqarnerulersinnerisigut, inuutissarsiufigit suliaaqqartitsinikullu toqqammaviit inartortinneqartuassapput.

Nunaqarfiit taakku marluk pingortitami immikkuullarissumi inissisimapput, takornarissanillu allaniillumi immikkut misigisaqarfigerusullugit pingortitallu tunniussinnaasaannik misiliiffigerusullugit ornigarneqartarlutik. Nunaqarfinni najugallit eqaloqarfinnut aavarnikkullu ilisimaarinnilluartauneri tikeraanit soqutiginnittunillu atorluarneqartarnerat periarfissaqarlurpoq. Nunaqarfiit taakku marluk periarfissat assingugaluarlutik assigiinngillat.

Itilleq, Ilaatigut timmisartorluni sisorariarnissamut periarfissagissaarluni qaqqarsuit akornanniippoq. Itillip kangerluata qinnguani Kangerlussuullu akornanni Qaqortorsuarmi siunissami qaninnerusumi Anorthositnik pīaasoqassasoq naatsorsuutigineqarpoq.

Sarfannguit, Sisimiut Kangerlussuullu akornanni pisuinnarnut aqquataaniippoq, atuilluartaumillu teknologimik ilisimatusarnernut misileraaviulluni.

Nunaqarfiit ataasiakkaat pitsaanerpaamik qanoq ineriartortinneqarsinnaappat?

Piniarnikkut aalisarnikkullu periarfissat nunaqarfinni qanoq atorluarneqarpat?

Takornarialerinerme periarfissat nunaqarfinni qanoq atorluarneqarpat?

Aatsitassarsioernermut tunngatillugu ineriartortitsinissamut periarfissat pitsaanerpaamik qanoq atorluassavagut?

Nunaqarfimmu takornarialerinnikkut nutaanik periarfissaqartitsilertussacalluni UNESCO nunarsuarmioqatigiinnut kingornussassanngortinniagaq aamma Sarfannguaniippoq.

Nunaqarfiit taakku marluk ukiut tamaasa umiarsuarnik takornariartaatinik tikinneqartarput, tikinneqartarnermikkullu eqqumiitsulianik assigisaannillu tuniniaanissaminnut periarfissaqartarlutik.

Periarfissat nutaat atorluassagaanni, aalisarnerup piniarnerullu iluani pitsanngorsaaneq imaluunniit takornarissanik sullississagaanni pīaavinniluunniit sulissagaanni oqaatsit pineqaraluarpataluunniit, maannakkut ilisimasat annertusarneqarnissaat pisariaqarpoq. Nunaqarfiit, nunaqarfinnilu aqutsisut ataasiakkaat ineriartortitsinissaminnik nunataminnilu periarfissanik atorluaanissaminnut namminneq isumaginnissannaissaat Kommunalbestyrelsimut pingaaruteqarpoq.

Anguniakkat

Pilersaarusiornissamut nunaqarfinni aqutsisut kissaataat salliukkusuppagut.

Aalisakkanik suliaqartarnermi pitsanngorsaasarnermilu periarfissat atorluarsinnaaqkullugit, nunaqarfinni inuutissarsioarfissanik nutaanik pilersitsisoqarsinnaajuarnissaa salliukkusupparput.

Itillip eqqaani eqaloqarfinnut tunngatillugu akuersissutit eqqarsaatigalugu Itillimi innuttaasut akuutinneqarnissaat sulissutiginiarparput.

UNESCO nunarsuarmioqatigiinnut kingornussassanngortitsiniarnissaq salliukkusupparput, matamani nunatamut tamatumunnga nunaannaap pilersaarusiortifigineqarnissaa ilanngullugu.

Qaqortorsuarmi anortositinik pīaaveqalernissaanut IBA isumaqatigiissuortoqassappat Itillimi, Kangaamiuni Kangerlussuarmilu innuttaasut akuutikkusuppagut.

Kangaamiut

Kangaamiut er blevet en populær heliski destination. Det skyldes placeringen ved Evighedsfjorden, gletsjerområderne Sukkertoppen Iskappe i nordøst og Maniitsup Sermia i sydøst, der udgør det største alpine terræn på Vestkysten.

Kangaamiut er tillige placeret ved udmundingen af Kangerlussuaq- og Evighedsfjordene. Den gode placering gør bygden til et center for fangst- og fiskeri, desuden er der et væsentligt turistpotentiale i lystfiskeri og jagt.

Evighedsfjorden er at betragte som en verdensklasse turistattraktion, hvor ikke mindst krydstogtturister kan få enestående naturoplevelser. Desuden er der muligheden for et besøg i Kangaamiut og erhvervelse af husfidsprodukter, som Kangaamiut-slægterne gennem mange år har produceret.

På fiskefabrikken og i fiskeriet er der et stigende aktivitetsniveau, især med fiskeri og produktion af forsk, hellefisk, havkat og stenbider (rogn). Der er dårlige og utilstrækkelige havneforhold i bygden, som både påvirker mulighederne for at krydstogtskibe og kystbåden kan gå til kaj, samt anløb af fragtskibe. Kangaamiut ligger desuden tæt på Tasersiaq med det store vandkraftpotentiale, samt minen ved White Mountain.

Det er væsentligt for kommunalbestyrelsen, at de enkelte bygder og bygdebestyrelser selv tager hånd om deres egen udvikling og områdets potentialer.

Hvordan udvikles bygden bedst?

Hvordan udnytter bygden bedst potentialet i turismen?

Hvordan udnytter vi bedst udviklingsmulighederne i råstofpotentialerne?

Mål

Vi vil prioritere bygdebestyrelsernes ønsker til indhold af en kommende planlægning.

Vi vil prioritere, at erhvervslivet altid kan etablere nye erhvervslokaler i bygderne, så mulighederne for forarbejdning og forædling af fiskeprodukter kan udnyttes.

Vi vil undersøge om en ny fremtidssikret havn nord for den eksisterende dump kan etableres.

Vi vil forbedre adgangen til kirkegården.

Vi vil fokusere på inddragelse af Kangaamiut mht. koncession på heliskiing i nærområdet.

Vi vil inddrage Itilleq, Kangaamiut og Kangerlussuaq, hvis der skal udarbejdes IBA aftale for en ny anortositemine ved White Mountain.

Vi vil etablere flere permanente arbejdspladser.

Vi vil sikre varig udvikling af energi/naturressurser.

Kangaamiut

Kangaamiut timmisartorluni sisoriarfittut nuannarineqarlualernikuuvoq. Kitaata sineriaani sisupiloorfi-usinnaasut annersaat avannamut-kangiani Kangerlussuatsiaq Apussuillu aamma kujammut-kangiani Maniitsup sermia patsisaallutik timmisartorluni sisorarfiarfissatut soqutigineqarluarput.

Kangaamiut Kangerlussuup Kangerlussuatsiaallu paavini inissisimavoq. Taamak pitsaatigisumik inissimanerata nunaqarfik aalisarnikkut piniarnikkullu pingaaruteqarpoq, takornarissanillu aliikkutaralugulu aalisartitsinissamut piniartitsinissamullu periarfissagissaarluni.

Kangerlussuatsiaq nunarsuarmi takornariartarfiit soqutiginarnerpaat ilaattut isigissaavoq, minnerunngitsumillu umiarsuit takornariartaatitut ilaallutik takornarissat puigugassaangilluinnartumik pingortitamik misigisaqarfisinnasaat. Tamatuma saniatigut kangaamiormiut kinguaariit ukiorpaalunni eqqumiitsuliornermik inuutissarsiuteqarsimasut tikeraassallugit periarfissaqarlutik.

Aalisakkerivimmi aalisarnikkullu suliat annertusiar-tuinnarput, pingaartumillu saarullinnik, qalerallinnik, qeeqqanik nipisaallu (suannik) suliaqartarnerit annertusiar-tuinnarlutik.

Nunaqarfik pitsaanerpaamik qanoq ineriartortinneqassava?

Takornarialerinerme periarfissat nunaqarfimmi pitsaanerpaamik qanoq atorluarneqassappat?

Aatsitassarsiornermut tunngatillugu ineriartortitsinissamut periarfissat pitsaanerpaamik qanoq atorluassavagut?

PHOTO JOHANNES UJO MÜLLER

Nunaqarfiup talittarfilunneratigut umiarsuit takornariartaatit, sinersortut pajuttaatillu talissinnaaneq ajorput. Erngup nukinganik nukissiuuteqalernissamut periarfissaalluurtumut Tasersiamut kiisalu piiavimmut Qaqortorsuarmut Kangaamiut aamma qanittuaniippoq.

Nunaqarfiit, nunaqarfinnilu aqutsisut ataasiakkaat ineriartortitsinissaminnik nunataminnilu periarfissanik atorluaanissaminnut namminneq isumaginnissinnaanissaat Kommunalbestyrelsimut pingaaruteqarpoq.

Anguniakkat

Pilersaarusiornissamut nunaqarfinni aqutsisut kissaataat salliukkusuppagut.

Aalisakkanik suliaqartarnermi pitsanngorsaasarnermilu periarfissat atorluarsinnaaqullugit, nunaqarfinni inuutissarsiorfissanik nutaanik pilersitsisoqarsinnaajuarnissaa salliukkusuppaput.

Eqqaavissuup avannaatungaani nutaamik talittarfiliortoqarsinnaassanersaq misisorusuppaput.

Iliveqarfimmut aqut pitsanngorsaavigerusuppaput.

Kangaamiut eqqaani timmisartumik sisorariartitsinissamut akuersissuteqarnissaq eqqarsaatigalugu Kangaamiuni innuttaasut akuutinneqarnissaat sulissutiginiarparput.

Qaqortorsuarmi anortositsinik piiaveqalernissaanut IBA isumaqatigiissusiortoqassappat Itillimi, Kangaamiuni Kangerlussuarmilu innuttaasut akuutikkusuppagut.

Suliffiit amerlanerusut ataavartut pilersinnersinnaanerit salliukkusuppagut.

Nukissiuuteqarnikkut inerisaajuarneq pingortitap nukingi atorlugu salliukkusuppagut.

Kangerlussuaq

Kangerlussuaq er landets internationale lufthavnshub som følge af dens høje belyvningsikkerhed. Kangerlussuaqs vejnet skaber let tilgængelighed til de eksisterende turistattraktioner og jagtmuligheder samt en række andre erhvervspotentialer.

Lufthavnen er særlig interessant for aktiviteter, der er afhængig af stor præcision. Det giver nogle muligheder for bl.a. at udskifte passager og besætning på krydstogtskibe om sommeren. Kangerlussuaq er samtidig beliggende midt mellem Europa og Amerika, så et internationalt cargo-center er en mulighed.

Lufthavnens beliggenhed i nærheden af indlandsisen og med det stabile klima gør også området interessant for testning af udstyr, der skal kunne begå sig i koldt klima, fx personbiler. Forskningsaktiviteter på Indlandsisen eller i nærområdet med udgangspunkt i KISS-centeret eller i atmosfæren i Kelly Ville har allerede givet et højt aktivitetsniveau.

Et kommende UNESCO verdensarvsområde forventes at kunne tiltrække endnu flere turister. Nye hotel- og hyttebysmuligheder er udlagt ved Indlandsisen, på Køkkenfjeldet, på Black Ridge og nær KellyVille.

Hvilke af Kangerlussuaqs mange erhvervsudviklingspotentialer skal prioriteres?

Hvordan udnytter vi bedst mulighederne for turismekoncessioner?

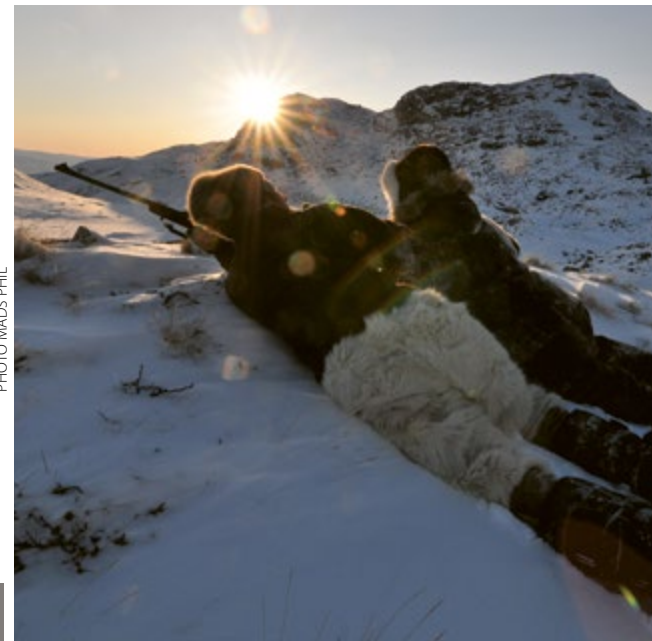

PHOTO MADIS PHIL

Mål

Vi vil fortsætte boligbyggemodningen i nærheden af terminalbygningen og syd for landingsbanen samt i fremtiden på toppen af Køkkenfjeldet.

Vi vil placere de kommende kommunale servicetilbud i det centrale boligområde syd for landingsbanen.

Vi vil gøre det muligt at bygge hoteller og hytter langs vejen fra Kellyville til Indlandsisen.

Vi vil prioritere en ny 10 meter dyb havn i Kangerlussuaq til krydstogt- og fragtskibe inkl. en 14 km vej dertil.

Vi vil indføre turismekoncessioner omkring Kangerlussuaq.

Vi vil arbejde for etableringen af et biltestcenter og et cargo-center beliggende på hver sin side af landingsbanen og med yderligere testmuligheder omkring bygdens veje.

Vi vil prioritere optagelsen af et UNESCO verdensarvsområde, herunder udarbejdelse af en forvaltningsplan for området.

Vi vil løse Kangerlussuaqs miljøudfordringer og vise løsningerne som et udstillingsvindue for bæredygtige arktiske løsninger.

PHOTO JOHANNES UJO WÜLLER

Kangerlussuaq

Timmisartuussinikkut isumannaalluarnerata kingunerisaanik, Kangerlussuaq Kalaallit Nunaanni nunat tamalaat akornanni qitiusumik mittarfeqarfiuvoq. Kangerlussuarmi aqquserngit takornariartarfinnut, piniariartarfinnut, inuutissarsiorfissaqjissunullu allanut tikikkuminartitsipput.

Suliat piffissamik eqqorluaalluni sulianut mittarfik soqutiginaateqarluarpoq. Ilaatigut aasaanerani umiarsuarnut takornariartaatinut ilaallutik takornarisat inuttallu paarlaannissaannut periarfissaqarpoq. Ilutigalugu Kangerlussuaq Europap Ameriakku akornanniinneratigut nunat tamaat akornanni nassiusaleriffiunissaanut periarfissaavoq.

Kangerlussuarmi inuutissarsiuteqarnikkut periarfissarsuit ilaat soorliit pingaartineqassappat?

Takornarialerinissami akuersissutinut tunngatillugu periarfissat pitsaanerpaamik qanoq atorluarsinnaavagut?

Anguniakkat

Mittarfeqarfiup illutaata qanittuani kujataatungaani kiisalu siunissami Hotel-ip avannaatungaani qaqqap qaarpiaani inisialiorfissanik suli sanaartorfigissaaniarpugut.

Mittarfiup kujataatungaani ineqarfimmi kiffartuussinikkut kommunip neqeroorutai katersuukkusuppagut.

Kellyville-miit Sermersuup tungaanut aqquserngup qanittuani unnuisarfiliorsinnaanissaq illuaqqiorsinnaanissarluni periarfissikkusupparput.

Maniitsoq

Maniitsoq er placeret i et landskab, der er udfordrende at bygge by i. Byen er omgivet af fjeldplateauer, som kan udnyttes til attraktivt boligbyggeri med gode udsigtsforhold. Udover det er der mulighed for at udbygge byen mod nordøst, hvor man med fordel kan bygge en ny bydel med flot natur i baggrunden.

Maniitsoqs fremtidige udvikling forudsætter en udbygning af fiskeriet med en velfungerende fiskeindustri og gode afsætningsmuligheder for fangsttyr for fangerne, turisme og råstofudvinding i Maniitsoq området.

Et af det største vandkraftspotentialer i Grønland er beliggende nordøst for Maniitsoq ved Tasersiaq, og der er planlagt en stor aluminiumsmelter med miljøvenlig vandkraft som energikilde på Maniitsoq øen. En realisering af den planlagte aluminiumsmelter vil ændre byens erhvervsliv, befolkning, infrastruktur og økonomiske grundlag radikalt og give helt nye muligheder.

Uanset realiseringen af aluminiumsprojektet er det vigtigt for Maniitsoq at udnytte alle tilgængelige potentialer for at udvikle det lokale erhvervsliv og skabe nye job.

En del af dette potentiale kunne omfatte en servicering af den fremtidige minedrift i baglandet til Maniitsoq og udviklingen af turismen i området.

Hvordan skal det sikres, at Maniitsoq ikke kun bliver en (mulig) 'aluminiumsby'?

Hvor kan boligmassen fortættes yderligere i eksisterende Maniitsoq?

På hvilken måde kan samarbejdet mellem borgere og kommune videreudvikles?

Hvordan udnytter vi bedst potentialerne i Maniitsoqs erhvervsliv?

Mål

Vi vil sikre en fornyelse af de udslidte boligområder i byen.

Vi vil arbejde for sanering af forladte boligblokke.

Vi vil udbygge det nye erhvervsområde og stenbrud øst for lufthavnen.

Vi vil understøtte at Maniitsoqs potentiale indenfor fiskeriet udnyttes og understøtter at der sker en kompetence udvikling af fiskere og medarbejdere i fiskeforarbejdningen.

Vi vil udvikle en grøn profil for byen og satse på vedvarende bæredygtige energiløsninger.

Vi vil understøtte at der udvikles et bredt funderet erhvervsliv der bygger på Maniitsoqs nuværende styrker og innovativ tankegang.

Maniitsoq

Maniitsoq illoqarfimmik sanaartorfiggissallugu unamillernartumi nunami inissisimavoq. Illoqarfik qaqqanik qatsissunik unguisimalluni inissisimavoq inisianillu isikkivigissunik sanaartornissanut orniginartunut atorluarneqarsinnaalluni. Taakku saniatigut, illoqarfik avanamut kangimut ineriortortinnissaanut periarfissaqarpoq, tamatumani illoqarfimmik immikkoortortamik nutaamik pinngortitamik kusanartumik tunuliaqutilimmik sanaartortoqarsinnaalluni.

Maniitsup siunissami ineriortortinneqarnissaa aalisakkanik aalisakkerivimmik ingerlalluartumik aammalu piniartunut piniakkanik tunisiffissaqarluartumik, takornariaqarmermik Maniitsullu nunataani aatsitassarsiornermik pinngitsuuisinnaangilaq.

Kalaallit Nunaani erngup nukinga atorlugu nukisuiutit periarfissaasa annersaasa ilaat Maniitsup avannamut kangiani Tasersiami inissisimavoq, aammalu Maniitsumi erngup nukinga minguitsoq atorlugu aluminium aatsiterimmik angisuumik pilersaaruteqartoqarpoq. Aluminium aatsiterivissamik pilersaarutaasumik piviusunngortitsineq illoqarfimmi inuutissarsiornermik, innuttaqarnikkut, angallannikkut aamma aningaasaqarnikkut tunngavigisanik annertuumik allannguisussaavoq nutaarluinnarnillu periarfissisussaalluni.

Aluminium suliniut piviusunngortinneqanngikka-luarpalluunniit, illoqarfimmi inuutissarsiornerup ineriortortinnissaanut periarfissat figussaasut atorluarneqarnissaat suliffissanillu nutaanik pilersitsinissaat Maniitsumut pingaaruteqarput.

Periarfissat taakku ilaat Maniitsup timaani qalluiner-mut aggersumut sullissinermik, nunallu immikkoortu-ani takornariarnermik ineriortortitsinermik imaqarsinnaavoq.

Maniitsoq aluminium illoqarfiinnaanginnissaa qanoq qulakkeerneqarsinnaava?

Maniitsumi pioreersumi qanoq eqiterutsitseqqittoqarsinnaava?

Innuttaasut kommunillu akornanni suleqatiginneq qanoq ineriartorteqqinneqarsinnaava?

Maniitsumi inuutissarsiornermi periarfissat qanoq pitsaanerpaamik atorluarsinnaavavut?

Anguniakkat

Illoqarfimmi najugaqarfissiat nutaanngilisut nutarsarneqarnissaat qulakkeerusupparput.

Inissarsuarnik atornerunnunik ingutserinissaq sulissutigerusupparput.

Mittarfup kangiutungaaniit inuutissarsiorfik nutaaq ujaqquvillu annertusarusupparput.

Maniitsup aalisarnikkut periarfissaata atorluarnissaanut tapersersuerusupput aammalu aalisartunik aalisakkerisut piginnaasaasa ineriortortinneqarnissaanut tapersersuerusupput.

Illoqarfimmut suliffeqarfinnik atulluartunik ineriortortitserusupput nukissiuutillu atulluartut ataavartut pilersinneqarnissaat sulissutigerusupput.

Maniitsumi nukiiut pioreersut nutaaliorlunilu eqqarsartariaatsimik tunngavilerlugu inuutissarsiornerup siammassissumik ineriortortinneqarnissaanut tapersersuerusupput.

PHOTO JOHANNES UJO MÜLLER

PHOTO JOHANNES UJO MÜLLER

Sisimiut

Sisimiut bliver betragtet som en driftig by, der altid har arbejdet på at skabe udvikling og udnytte byens og baglandets potentialer.

Der er således fokus på at sammenknytte Sisimiut og Kangerlussuaq med en vejforbindelse, så havnen i Sisimiut og Atlantflughavnen i Kangerlussuaq kan knyttes sammen og understøtte udnyttelse af det åbne land.

I udviklingen af Sisimiut er der fokus på bæredygtige løsninger i samarbejde med Tech College og ARTEK. Fortætning af byen fortsætter og skaber økonomi i sammenkobling af fjernvarme værk og varmecentraler.

Det primære område til byudvikling er dog stadig Akia, hvor der løbende byggemodnes nye områder. Erhvervsudviklingen ligger primært i B8 ved Ulkebugten og på Havnen, hvor der er fokus på udnyttelsesmulighederne for den nye kaj.

Mod syd er der skabt mulighed for flytning af deponi og forbrændingsanlæg samt et større øvelsesområde til Råstofskolen.

Mod øst forbeholdes områderne fortsat til rekreative formål som langrend, hundeslæde, snescooterkørsel samt vandring og udnyttelse af turistpotentialer i de bynære områder.

Omkring Spejdersøen pågår der en fortsat udbygning med rekreative faciliteter for byens borgere. Sisimiuts fremtid vil afhænge af om byen fortsat kan forblive driftig og udnytte dens potentialer indenfor turisme, fiskeri, uddannelse og administration samt muligvis olieproduktion.

Skal saneringsmodne boliger i centrum give plads for en fortættelse af byen?

Skal hundespand og snescootere parkeres uden for byen ved erhvervsområdet?

Skal der etableres en jøllehavn i Paaraasuk eller skal den placeres på Akia i B3?

Skal vi etablere et kørespor for ATV'er mellem Sisimiut og Kangerlussuaq?

Hvordan sikrer vi, at ATV'er kun benytter veje og kørespor, hvor de lovligt kan køre?

Skal vi prioritere, at der etableres en kunstgræsbane i Sisimiut?

PHOTO JOHANNES UJO WÜLLER

Mål

Vi vil arbejde med en bæredygtig byudvikling og understøtte en fortætning af byen.

Vi vil bevare den grønne/kulturelle/uddannelses akse i byen, som går fra kirkegården til spejdersøen og til fodboldbanen.

Vi vil fortsat udvikle Aqquinersuaq fra havnen til højskolen som byens centrale strøg.

Vi vil sikre gode udvidelses- og nybygningsmuligheder på havnen.

Vi vil prioritere fritidstilbud omkring Spejdersøen.

Vi vil skabe rammerne for en fortsat udbygning af Tech College Greenland i Sisimiut.

Vi vil placere miljøbelastende aktiviteter syd for byen i industriområde E4 og E5.

Vi vil understøtte en udvikling af nye turistmål i Sisimiut og i baglandet.

Sisimiut

Sisimiut illoqarfittut eqeersimaartutut, illoqarfimmi nunallu timaata periarfissaanik atorluanaanikkut ineriartortitsinissamik suliuarsimasutut isigineqartarpoq. Taamaalilluni aqqusinikkut attaveqalernikkut Sisimiut Kangerlussuarlu ataatsimoortinneqarnissaat ukkatarineqaproq, taamaalilluni Sisimiuni talittarfik Kangerlussuarmilu nunat tamat mittarfiat imminnut atalerniassammata nunaannaallu atorluarneqarnissaanut tapersersuisoqarluni.

Sisimiunin ineriartortitsinermi Tech College aamm Artek suleqatigalugit atuilluartuunikkut aaqiissutisat ukkatarineqarput. Illoqarfimmik eqiterutsitsineq ingerlateqqinneqarpoq ungasiaaniit kiassaateqarfinnik aammalu kiassaateqarfinnik ataatsimoortitsinikkut aningaasaqarnikkut pilersitsinikkut.

Illoqarfimmi ineriartortitsinermi immikkoortoq pingaarneq suli Akia-niippoq, tamatumani nunaminertanut nutaanut ingerlaavartumik sanaartorfigissaanik ingerlanneqarluni. Inuutissarsiornermik ineriartortitsineq annertunerusumik Kangerluarsunguami B8-mi aammalu Talittarfimmi inissimaneruvoq, tamatumani talittarfimmi nutaami atorluanisamat periarfissat ukkatarineqarlutik.

Kujammut ilitsiviup ikullaaviullu nuunneqarsinnaaneranut periarfissamik pilersitsisoqarnikuuvoq aammalu Aatsitassanut ilinniartuup sungiusartarfissaanik annertunerusumik pilersitsisoqarnikuulluni.

Kangimut soorlu ujakkaarnermut, qimussernermut, qamuterallartarfittut pisullunilu angalanernut aammalu illoqarfiup qaniituani takornariaqarnermut

Illoqarfiup qeqqani inissiat ingutseriaannaat illoqarfimmik eqiterutsitsinissamat inissamik pilersitseqataassappat?

Qimmeqarfiit qamuterallaallu illoqarfiup ungataatungaani inuutissarsiuteqarfinnut inissisimaffillerneqassappat?

Paararsummi puttasuliisoqassava imaluunniit Akiani B3-mi inisinneqassava?

Sisimiut Kangerlussuullu akornanni ATV-nut illinermik aqutissamik pilersitsissaagut?

ATV-it aqqusernit aqutissiallu akuerisaasut kisisa atorlissaanut qanoq qulakkeerinissaavut?

Sisimiuni ivigaaraasat atorlugit arsaattarfimmik pilersitsinissaq salliuutissavarput?

periarfissat atorluarneqarnissaanut siunertalinnut nunaminertatut sukisaarsaarfissaqqissutut paariinarneqarput.

Nalunnguarfik kaajallallugu illoqarfimmi innuttaasunut sammisassanut sukisaarsaarfissaqqissunik ineriartortitsineq ingerlaannarpoq. Sisimiut siunissami taamatut ingerlaannassanesut, eqeersimaartumik takornariaqarnikkut, aalisarnikkut, ilinniartitaanikkut, allaffissornikkut taamatullu uuliamik tunisassiornissamik periarfissat apeqqutaatikkuumaarpat.

Anguniakkat

Atuilluarluni illoqarfimmik ineriartortitsinermik suliaqarusuppugut illoqarfimmi eqiterutsitsinissaq tapersersorlugu.

Illoqarfimmi ingerlavik qorsuusooq, kulturimut tunngasuuusooq, ilinniartitaanermullu tunngasuuusooq ingerlatiinnarniarparput, tassa iliveqarfimmiit nalunnguarfimmut arsaattarfimmullu ingerlasuusooq.

Aqquinersuaq umiarsualivimmiit højskolep tungaanoortoq ineriartortittuarusuppavut, illoqarfiup qeqqani aqqutsit.

Umiarsualivimmi allilerinissamat nutaaliorinissamillu periarfissat pitsaasut qulakkeerusuppavut.

Nalunnguarfik kaajallallugu sunngiffimmi sammisassat pingaartikkusuppavut.

Sisimiuni Tech College Greenland anertusaqqinneqarnissaanut atugassarititaasunik pilersitserusuppugut.

Suliat avatangiisnut artukkiisartut illoqarfiup kujataatungaani inuutissarsiuteqarfimmut E4 aamma E5-imut inissikkusuppavut.

Sisimiuni timaanilu takornariaqarnikkut anguniagassanik nutaanik ineriartortitsinissaq tapersersorusuppavut.

PHOTO MADDS PHIL

Qeqqata Kommunia

Pilersaarusiornermi periusissat - Eqqarsaatersuutit oqallisissiat

Qeqqata Kommunia

Planstrategi - Visioner til debat

© Qeqqata Kommunia, 2015

Suliarinnittut / Udarbejdet af: Qeqqata Kommunia

Design & Ilioqqarnera / Design & layout: Jette Brandt

Assitai / Fotos: Qeqqata Erhvervsråd, Qeqqata Kommunia & Aqqalu Augustussen

Naqiterneqarfia / Tryk: Sisimiut Offset